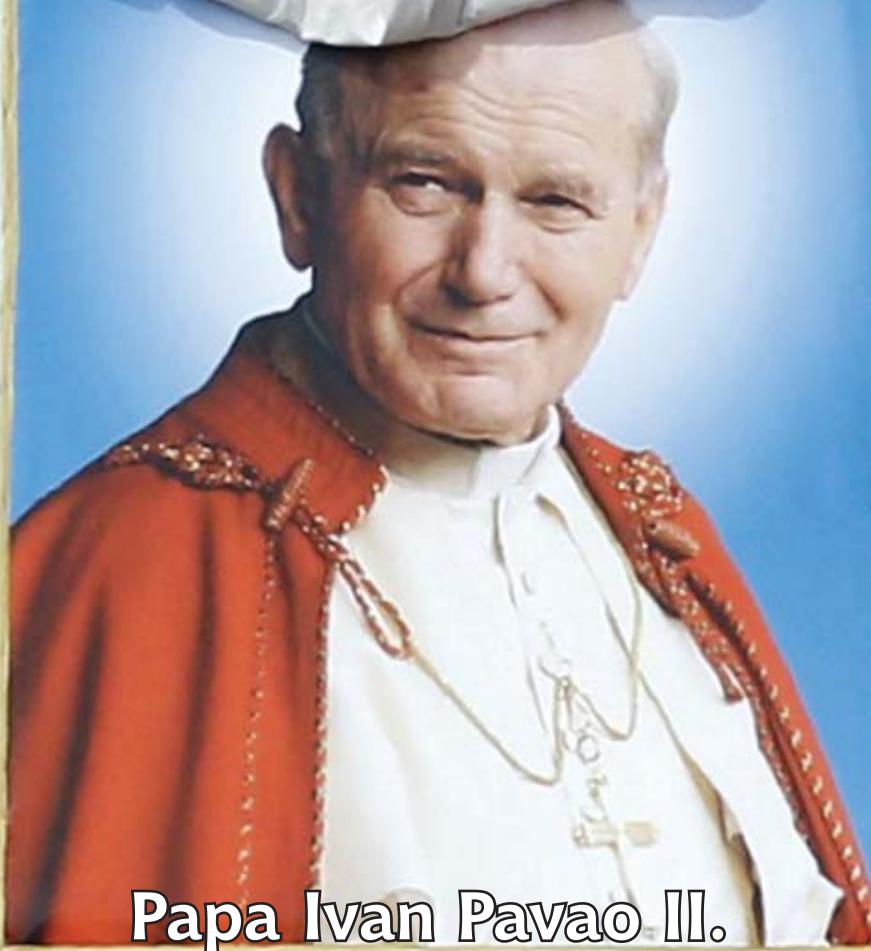

5/304 GODINA XXX. SVIBANJ 2011. CIJENA 8 KN

Ladonja

Vjerski informativno-kulturni list

godina
30

Papa Ivan Pavao II.

**PROGLAŠEN
BLAŽENIM**

Crkva Gospe Fatimske u Labinu

Zupu Gospe Fatimske u Podlabinu osnovao je biskup dr. Dragutin Nežić 1960. Župna crkva sagrađena je 1942. kada je izgrađeno novo rudarsko naselje, Pozzo Littorio. Kada je crkva građena bila je posvećena Sv. Franji Asiškom. Ime je dobila po samostanu konventualaca, koji je djelovao od 1434. do 1780., a nalazio se na mjestu današnjeg nogometnog igrališta „Rudara“.

Dugogodišnji labinski župnik, preč. Ivan Marija Žufić (1914.-1988.), bio je veliki Marijin štovatelj i njegovom je zaslugom crkva posvećena Gospo.

U ondašnjem Podlabinu bila je još jedna crkva, posvećena Sv. Vidu.

I jedna zanimljivost: početkom osamdesetih preprošlog stoljeća u obližnjem Vinežu dolazi 19-godišnji mehaničar Ivan Kozel iz Wadovice, rodnog mjesta blaženog pape Woytye. Kozel postaje Kožlje, oženio se djevojkom iz obitelji Negri koja je rodila petnaest potomaka. "Poli Kožljeta" raskrije je putova Labin – Vinež.

Svibanj

- N** **1** BIJELA, B. Milosrđe,
Josip R.
P **2** Atanzije, Boris, Tamara
U **3** Filip i Jakov apostoli
S **4** Florijan, Cvjetko, Ada
Č **5** Judita, Irena
P **6** Dominik Savio
S **7** Dujam, Flavija

- N** **8** 3. VAZMENA, Marija P.,
Ida
P **9** Pahomije, Mirna
U **10** Gospa Trsatska,
Ivan Merz
S **11** Stela, Fabije, Zvjezdana
Č **12** Pankracije,
Leopold Mandić
P **13** Roland, Imelda, Leonard
S **14** Matija apostol, Matko

- N** **15** 4. VAZMENA, Sofija,
Deniza
P **16** Ivan Nepomuk
U **17** Paskal, Gizela, Valter
S **18** Ivan I. papa, Erik,
Kristijan
Č **19** Celestin, Rajko, Ivo
P **20** Bernardin Sijenski
S **21** Andrija Bobola,
Konstantin

- N** **22** 5. VAZMENA,
Jelena Cesarica
P **23** Peregrin, Željko
U **24** Marija Pomoćnica,
Servul
S **25** Beda Časni, Grgur VII.
Č **26** Filip Neri, Alvin, Zdenko
P **27** Augustin Kenterber,
Vojtjeh
S **28** German, Emil, Velimir

- N** **29** 6. VAZMENA, Maksim,
Ervin
P **30** Ivana Arška
U **31** Pohod BDM, Kancijan

Spomendani

3. svibnja

Sv. Filip i Jakov – *Filipana, u vodnjanskom dekanatu, spominje se 990., župa osnovana 1618.;* Sv. Križ – *Draguć, u buzetskom dekanatu, spominje se 1421.*

10. svibnja

Gospa Trsatska – prema predaji, andeli su 1291. na brežuljku ponad Rijeke donijeli „svetu kućicu“ iz Nazareta; na glavnom oltaru štuje se čudotvorna slika Gospe.

12. svibnja

Sv. Leopold Mandić – franjevac kapucin, isповједnik, umro u Padovi 1942. Svetim ga je proglašio papa Ivan Pavao II. 1983.

13. svibnja

Gospa Fatimska – *Labin*

Crkva Gospe Fatimske u Fatimi

15. svibnja

Dobri Pastir – Svjetski dan molitve za duhovna zvanja

23. svibnja

Sv. Peregrin – *Umag, staro sjedište župe, sada je župna crkva Uznesenja Marijina.*

26. svibnja

Sv. Filip Neri (1515.-1595.), utemeljitelj oratorijanaca.

31. svibnja

Pohođenje BDM – Bale, Pomer; Sv. Kancijan i dr. – *Lanišće.* U Pazinu djeluje franjevački samostan Pohođenja BDM, osnovan 1481.

Kristovo uzašašće i naše je uzdignuće

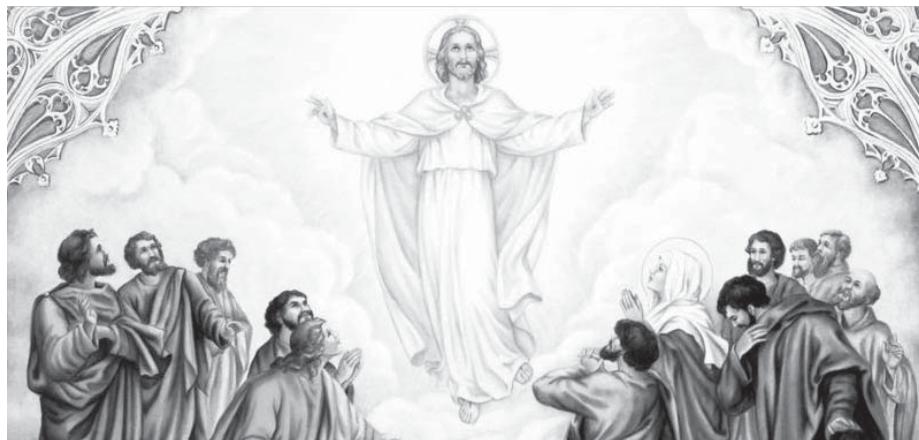
Ono što se Isusu dogodilo o uzašašću, dogodit će se ostalim ljudima o uskrsnuću mrtvih. Vjera u Isusovo uzašašće potiče nas na otkrivanje i poštivanje dostojanstva svakog čovjeka.

Piše Zdenka JELAČIĆ

Isusov ovozemaljski život ne završava smrću na križu, niti uskrsnućem, već uzašašćem na nebo. Ovo je objava i našeg budućeg stanja u kojem će se naći svaki onaj koji povjeruje u Isusa Krista. Blagdan uzašašća govori o božanskoj i ljudskoj naravi Isusa Krista, tj. Isus ne samo kao Bog već kao i povijesni čovjek uzlazi na nebo. Blagdan Uzašašća nas vjernike poziva da uziđemo najprije Bogu, kako bi onda zajedno s njime i u njemu mogli biti uzdignuti. Vazmeno nas vrijeme poziva: "Gore srca!", "Izdigni se!", „Ti što spavaš probudi se!“.

Ovo je blagdan ljudskog dostojanstva, jer je Isus kao pravi čovjek i ujedno Sin Božji uzdignut u ozračje Božjeg života i slave. U njemu su uzdignuti svi ljudi zato što su ljudi. Ono što se Isusu dogodilo o uzašašću, dogodit će se ostalim ljudima o uskrsnuću mrtvih. Vjera u Isusovo uzašašće potiče nas na otkrivanje i poštivanje dostojanstva svakog čovjeka.

Mjesto Isusova uzašašća na nebo puno je simbolike i poruke nama vjernicima. Krist je uzdignut sa Maslinske gore, mjesta gdje je doživio izdaju, poniženje. Mi se obično sramimo mjesta gdje smo doživjeli poniženje i ne vraćamo se više na ta mjesta. Isus na mjestu svoga poniženja spaja zemlju s nebom svojim uzašašćem. I naše duhovno uzdizanje, rast u vjeri, ljubavi, ponižnosti, događa se na mjestima naših poniženja. Nakon što se dignemo iz naših poniženja, događa se u našem srcu Pedesetnica. Isusovo uzašašće nas podsjeća da i mi ovdje na zemlji moramo raditi

na svome spasenju kako bi postigli uzašašće na nebo.

Sv. Augustin, jedan od najvećih kršćanskih teologa, potičući vjernike da rade na svome spasenju, piše: „Gradeći zemaljsku državu moramo stići u nebesku, jer u protivnom slučaju mogli bismo si sagraditi pakao!“ Nekadašnji katekizam kao odgovor na pitanje: zbog čega smo ovdje na zemlji?, odgovara: „Čovjek živi na zemlji da stigne u nebo.“

Apostoli su na dan uzašašća čuli riječi: „Ljudi Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus koji je od vas uzet u nebo, isto će tako doći kao što ste vidjeli da odlazi u nebo.“ Međutim, pitamo se gdje se nalazi nebo, što je nebo? Nebo nije jedan ograničeni prostor ili negdje visoko da bi nam trebali avioni da u njega stignemo, već je nebo stanje življena s Kristom.

Kaže jedna priča kako je jedan župnik propovijedao o nebu. Poslije mise jedan se ugledni i bogati župljanin približi župniku i reče: «Velečasni, lijepo ste govorili o nebu,

ali zaboravili ste reći gdje se ono nalazi! Svećenik odgovori: «Za vas, nebo se nalazi u potkrovju na toj i toj adresi...» Bogataš ode na označenu adresu i nađe siromašnu udovicu s dvoje gladne dječice. Nakon nekog vremena dođe taj čovjek župniku i reče: «Dragi gospodine župniče, ne samo da sam našao nebo, nego sam i upao u nj. Ne znam kako bih Vam zahvalio za ono što osjećam u duši. Nikad se nisam osjećao tako sretnim, jer su sada i djeca i njihova majka zbrinuti...».

Blagdan Uzašašća je blagdan nade, optimizma. To je poziv da i mi uziđemo Bogu. Naša duša se uzdiže prema Bogu kad činimo djela ljubavi, jer smo pozvani biti nebo jedni drugima. Osobno sjedinjenje s Bogom događa se u iskrenoj i poniznoj molitvi, u potpunom predanju.

Na dan Uzašašća molimo da se nada Evanđelja proširi cijelim čovječanstvom. I oslanjamo se na još nevidljivu prisutnost Uskrsloga Krista, kako je obećao u zadnjim riječima Evanđelja po Mateju: «Ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta».

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač

Biskupski ordinarijat Porečke i pulske biskupije

Glavni urednik

Željko Mrak

Uredništvo

Blaž Bošnjaković

Gordana Krizman

Ilija Jakovljević

Tomislav Milohanić

Željko Mrak

Luka Pranjić

Adresa uredništva

Jurja Dobrile 1, 52400 Poreč

tel: 052/429-034

fax: 052/429-039

ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Rukopise i fotografije ne vraćamo

Grafičko oblikovanje

Marijan Markežić

Grafička priprema

Gabrijel Erman

Tomislav Erman

Tisak

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Nakladnik

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun

2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: *Proglašenje pape Ivana Pavla II. blaženim*

Sadržaj

Crkvena godina

Kristovo uzašašće i naše je uzdignuće

3

Razgovor

Vlč. Domagoj Matović, povjerenik za pastoral mlađih

Zagrebačke nadbiskupije

6-8

Aktualno

Poziv biskupa mons. Ivana Milovana na susret sa Svetim Ocem u Zagrebu

9

Kronika

Majevica – hodočašće

Mariji na Škriljinah

10

Uskrsno slavlje u Eufrazijevoj bazilici

11

Preminuo mons.

Ivan Grah

12/13

Proslavljen blagdan Sv. Jurja u

Opertlu i Vrsaru

14

Župna zajednica

Vižinada – Župa sv. Jeronima

16-19

Apostolat laika

Završen tečaj za župne animatore

20/21

Pismo iz Rima

Crkva na pragu Proljeća Duha

22

Crkva i društvo

Tragovima jedne nepravde

23

Aktualno

Dražen Zečić 2. srpnja
u Areni

24

Mladi

Može li se more prelitи u vrč?

Blaženi Papa

Papa Poljak koji je volio Hrvatsku i Hrvate

26/27

Feljton

Narodni preporod i istarsko svećenstvo

28/29

Savjeti

Majčino mlijeko i majčino srce
nemaju zamjene

30

Beside

Ćakule pod ladonjon

31

Goloruki hodočasnici mira

Kao hodočasnici okupit ćemo se oko Svetog Oca i s njime se pokloniti svetinji nad svetinjama – euharistijskom Isusu – koji će nas na posebno dojmljiv način blagosloviti iz ruku apostolskog prvaka.

Piše vlč. Blaž BOŠNJAKOVIĆ

Sad kad je proglašen blaženim papa Ivan Pavao II., koji je sebe nazvao „golorukim hodočasnikom mira“ i kad se radosno pripremamo na prvi susret s njegovim nasljednikom, na našem tlu, papom Benediktom XVI., prikladno je progovoriti o hodočašću, jer smo i svi mi tu pozvani sastati se kao „goloruki hodočasnici mira“.

Hodočašće označava putovanje u svetište koje se poduzima s nekom vjerskom nakanom. Kršćani su hodočastili s nakanom štovanja značajnih mjeseta u Isusovom životu, kao što su crkva Svetog groba u Jeruzalemu, područja vezanih uz svece, a osobito mučenike, poput grobova sv. Petra i Pavla u Rimu ... U novije vrijeme učestala su hodočašća na mjesata gdje se ukazala Blažena Djevica Marija (Lurd, Fatima i mnoga druga). Hodočasnici iskazuju štovanje Bogu, Božjem Sinu i njegovim ugodnicima, mole za oproštenje svojih grijeha, za obraćenje svoje i svojih bližnjih te se mole za svoje osobne ili svojih bližnjih – tjelesne i društvene – potrebe: za zdravlje, za mir i slično. Hodočasnici osobito naglašeno mole klečeći, često pješače, idu bosi, djeluju u noćnim bdijenjima. Primanje sakramenata pomirenja i euharistije karakteristično je za hodočasnike koji su ostvarili cilj svog putovanja.

Kako se u novije doba razvio religiozni turizam, dolazi do brkanja pojmoveva pa ih je potrebno objasniti i razdvojiti. Hodočašće je prije svega, u svojoj srži, snažna molitva čitavoga bića pojedi-

Vlč. Blaž Bošnjaković

naca, grupe ili hodočasničkog naroda. Cilj je biti sve više s Bogom, što bliže Bogu, što snažnije – čitavim bićem – doživljavati ljubav Božju (Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svim umom svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom!). Hodati ili voziti se, putovati s drugima, uz sve početno oduševljenje, znači prilagoditi se drugima. U skućenim uvjetima prostora ili osoba puno je situacija u kojima se od mene traži prilagođavanje i mijenjanje, što postaje tim teže što duže traje. I zato se na hodočašću lomi sva ka sebičnost i gradi zajedništvo (Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebel).

Putovanje ima jedini cilj što prije i bezbolnije stići na cilj. Putnik je najvažniji sam sebi, a drugi su tu da mu omoguće postići zadani cilj u zadanom roku što bezbolnije. Izletu je cilj izići iz jednog mjeseta u drugo, koje je ljepše, ugodnije, zanimljivije ili zabavnije. Cilj je ugoditi samom sebi. Religiozni turizam ima svrhu zadovoljiti značitelju, s obzirom na praksu i doživljaje drugih religioznih skupina, gdje sam promatrač kome

ponuđeno može biti lijepo i zanimljivo, čak se mogu malo uključiti u to novo iskustvo, ali me se u stvarnosti ne dotiče, niti me mijenja.

Dobro je uz zajedničku narodu - Bože, obnovi, osnaži i ozdravi hrvatsku obitelj! - imati vlastitu, te je u tišini svoga srca, na početku puta podastrijeti Gospodinu. Tako ćemo za sve spomenute neugodnosti imati razlog radosnog trpljenja, jer što bude više žrtvi, više će biti duhovnih plodova.

Kao hodočasnici nećemo se boriti za najudobnija mjeseta, niti ćemo mrmljati zbog neugodnosti ili što autobus ne staje kad mi želimo ili ćemo satima biti na nogama dok traje misa i slično. Kao hodočasnici nećemo zanovijetati da nam stanu u restoranu gdje je odlična janjetina ili odojak. Kao hodočasnici okupit ćemo se oko Svetog Oca i s njime se pokloniti svetinji nad svetinjama – euharistijskom Isusu – koji će nas na posebno dojmljiv način blagosloviti iz ruku apostolskog prvaka. Kao hodočasnici gladni Božje riječi, žedni Božje utjehe za sebe i čitavi narod, slušat ćemo pažljivo i pamtitи Papine poruke kako bismo ih sami provodili u svakodnevni život, međusobno dobronamjerno komentirali i prenosili drugima u svojoj sredini koji ih neće čuti jer nisu hodočastili fizički, ni duhovno prateći televiziju, slušajući radio... Kao hodočasnici, duhovno osvježeni i okrijepljeni, još ćemo godinama živjeti od ove (hodočasničke) hrane.

Budimo u Zagrebu svi, s Blaženikom i papom Benediktom XVI., „goloruki hodočasnici mira“.

Rukometar koji je prihvatioigrati u

Vlč. Matošević: *Više od deset godina igrao sam rukomet u klubovima: Zagreb Badel, Medveščak i Industrogradnja. Postati vrhunski rukometar bila je moja želja, ali je Božja bila očigledno drukčija. Odgojen sam u katoličkoj obitelji, bio sam angažirani laik u župi, sudjelovao na molitvenim susretima i svećenički sam poziv doživljavao kao veliku vrijednost.*

Razgovarao Željko MRAK

Vlč. Matošević uz zagrebačkog nadbiskupa, kardinala Josipa Bozanića

L: Animatorsko ljeto u Malom Lošinju, Planinarski križni putovi, mjesечni susreti animatora i srednjoškolaca Vaše su svakodnevne obveze, ali i velika zadovoljstva?

Pastoral Zagrebačke nadbiskupije godišnje organizira nekoliko projekata na kojima sudjeluje velik broj mlađih iz svih župa Zagrebačke nadbiskupije. Jedan od takvih projekata je duhovni kamp pod nazivom „Animatorsko ljeto“ na Malom Lošinju. U kamp, koji traje sedam tjedana, dolazi sedam različitih grupa mlađih iz čitave Zagrebačke nadbiskupije. Tjedna duhovna obnova pomaže mlađima da se još više angažiraju u svojoj župi i postanu na neki način

vezu između župe i Ureda za pastoral mlađih Zagrebačke nadbiskupije. To su naši najблиži suradnici. Kamp se na Malom Lošinju održava već osam godina. Usto, na mjesecnim duhovnim formacijama mlađih koji su aktivni u pastoralu mlađih sudjeluje od 150 do 200 animatora. Puno je pozitivnih primjera mlađih koji se u velikom broju okupljaju u manjim mjestima i tako postaju nosioci rada s mlađima u dekanatima. Od mlađih iz Samobora prije 25 godina došla je ideja o „Planinarskim križnim putovima“. U dva dana obidu se kapelice od kojih svaka predstavlja jednu postaju križnog puta. Na tom putu od 40-ak kilometara sudjeluje oko tisuću osoba. Križni put održava se dva

puta godišnje: u Korizmi i prvi vikend u listopadu. Organizatori su udruge Ekosspiritus i Bratovština sv. Bernarda. Moja je dužnost i zadovoljstvo da obilazim različite župe, koordiniram rad s mlađima, držim kateheze i molitve, a i duhovne obnove.

L: U lipnju u našu zemlju dolazi papa Benedikt XVI. Pretpostavljam da imate mnoga zaduženja u pripremi mlađih za taj susret. Što za Vas, za mlade i cijeli hrvatski narod znači ovaj posjet?

Ured za pastoral mlađih Zagrebačke nadbiskupije i Ured za mlađe HBK-a nositelji su organizacije i pripreme mlađih za doček Svetog Oca 4. i 5. lipnja

Isusovom timu

ove godine u Hrvatskoj. Veliki organizacijski pothvat, kako u tehničkom, logističkom smislu, tako i u duhovnoj pripremi mladih za taj veličanstveni događaj. Pripreme su počele već u veljači, podijeljena su zaduženja, obveze i zadaci po župama i angažiran je izuzetno veliki broj volontera. Mladi iz čitave Hrvatske, Bosne i Hercegovine i inozemstva bit će smješteni na Zagrebačkom velesajmu, gdje je organiziran njihov doček. Formiran je i Zbor mladih koji će okupiti 240 pjevača iz župa Zagrebačke nadbiskupije i ostalih dijelova Hrvatske. Izdane su kateheze naslova „Zajedno u Kristu“, koje je i geslo susreta. Odvija se duhovna priprava po župama kako bi događaj i na osobnoj razini postao vjernički doživljaj prožet zajedništвом i molitvom. Ovaj je posjet jedinstven i veliki susret Svetog Oca s mladima, velika čast i velika radost. Crkva ovim susretom u središte stavlja mlade i time mladi postaju „srce Crkve“.

L: Predstavite nam Vaš put od Zagreba do Rima, od dječaka koji je želio biti vrhunski rukometništa do svećeničkog poziva.

Roden sam 1977. u Zagrebu, osnovnu i srednju školu završio sam u Zagrebu (Srednja turistička škola). Godine 1996. upisao sam Katolički bogoslovni fakultet kao laik, a 2000. godine ulazim u Bogoslovno sjemenište kao kandidat Zagrebačke nadbiskupije. Godine 2002. ređen sam za đakona, 2003. za svećenika. Đakonsku službu obavljao sam u župi Sv. Kvirina u Sisku, a kao svećenik dvije godine bio sam župni vikar u župi Sv. Blaža u Zagrebu. Dvije godine proveo sam na postdiplomskom studiju pastoralne teologije u Rimu i sada sam već četiri godine povjerenik za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije. Kao dijete najviše sam uživao u sportskim druženjima. Više od deset godina igrao

Vlč. Matošević: Svaki susret s mladima čast je i zadovoljstvo

“ Pastoral Zagrebačke nadbiskupije godišnje organizira nekoliko projekata na kojima sudjeluje velik broj mladih iz svih župa Zagrebačke nadbiskupije. Jedan od takvih projekata je duhovni kamp pod nazivom „Animatorsko ljetovanje“ na Malom Lošinju. U kamp, koji traje sedam tjedana, dolazi sedam različitih grupa mladih iz čitave Zagrebačke nadbiskupije. Tjedna duhovna obnova pomaže mladima da se još više angažiraju u svojoj župi i postanu na neki način veza između župe i Ureda za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije.

sam rukomet u klubovima: Zagreb Badel, Medveščak i Industrogradnja. Postati vrhunski rukometništa bila je moja želja, ali je Božja bila očigledno drukčija. Odgojen sam u katoličkoj obitelji, bio sam angažirani laik u župi, sudjelovao na molitvenim susretima i svećenički sam poziv doživljavao kao veliku vrijednost. Međutim tada sebe nisam doživljavao kao nekog tko želi biti svećenik. U meni je tada na neki način trajao i sukob, pa i odbijanje mogućnosti da postanem svećenik. Ali proces vjerničkog sazrijevanja, osobno iskustvo, upoznavanje Crkve iznutra i otkrivanje njenog velikog bogatstva i mojeg novog buđenja učinili su svoje. I doista, poziv da postanem svećenik nisam mogao odbiti.

L: Ostali ste rano bez majke, vas četvero djece odrasli ste uz oca. Kako ste prebrodili to razdoblje?

To je uistinu bilo ranije sazrijevanje i odrastanje te novo propitivanje - rast u vjeri, zajedništvu i osamostaljivanju. Iz današnje perspektive ta je žalost i tuga koja nas je pogodila na drugi način bila

veliki dar. Kroz trpljenje i žrtvu obitelj se još više i bolje povezala te živjela jedno novo zajedništvo. Čvrsta vjera u Boga dala nam je snagu da ovu novu stvarnost lakše prebrodim. Važno mi je bilo da sam kao srednjoškolac s odličnim kapelanicima u zajednici mlađih u mojoj župi još više produbio svoj duhovni život i osobno se uvjerio da je Isusova ljubav neizmjerna.

L: Kako ste rekli u našem razgovoru, u početku niste razmišljali o svećeničkom pozivu. Odluka je sazrijevala od toga da jednog dana budete vjeroučitelj i radite s mlađima do konačnog prihvatanja svećeničkog poziva.

U tom procesu odvijala se jedna prava duhovna borba. Nemir i strah, sumnje i pitanja što u stvari želim. Kao dijete nisam nikada razmišljao o tome da bih mogao biti svećenik. Kada sam kao laik upisao Katolički bogoslovni fakultet želja mi je bila da jednoga dana budem vjeroučitelj i radim s mlađima. Međutim, pitanja o svećeničkom pozivu svakodnevno su me okupirala i tjerala da o tome s nekim razgovaram. Božjom providnošću tada sam oko sebe imao izvrsne svećenike i prijatelje koji su me razumjeli i pomogli mi da u slobodi sve svoje planove stavim pred Boga. Krajem jubilarne 2000. godine odlučio sam ući u Međubiskupijsko bogoslovno sjemenište u Zagrebu te tada kreće moja svećenička avantura.

L: Besperspektivnost, malodušje, nemoć i kaos dnevno nas zapljuškuju s naslovnica naših tiskanih i elektronskih medija. Što poručujete mlađima, kako se izdići iznad toga i živjeti tu stvarnost, a da se ne kloni duhom i prepusti ravnodušnosti? Koje su istinske vrijednosti kojima treba stremiti?

Izabrati prave istinske vrijednosti, ne prihvatići teze da se mlađi ne žele mijenjati, ponuditi im sadržaje na način koji razumiju - put je koji treba slijediti. Mlađi doista žele mijenjati sebe,

Vlč. Domagoj Matošević

“ Moramo biti svjedoci vjere. Crkva je svaki vjernik koji ima svoju odgovornost. Ne smijemo se sramiti naše vjere, propovijedanja evanđelja, sadržaja i nauka Crkve. Nitko nam ne brani da mi otvaramo svoje internetske stranice, tiskovine i da suvremenim alatom prenosimo poruku mira i evanđelja. U konačnici, mi imamo svoj „medij“, a to su mlađi koji progovaraju o svojoj vjeri i koji su vjerodostojan odgovor Crkve u svim vremenima pa tako i danas.

kojima obogaćujemo i oplemenjujemo sebe i svoju okolinu.

L: Svjedoci smo svakodnevnih napada na Crkvu, bez dobranamjerne kritike i s ciljem da ju se zatvori u crkve. Kakav je ili kakav bi trebao biti odgovor Crkve u ovim vremenima?

Moramo biti svjedoci vjere. Crkva je svaki vjernik koji ima svoju odgovornost. Ne smijemo se sramiti naše vjere, propovijedanja evanđelja, sadržaja i nauka Crkve. Nitko nam ne brani da mi otvaramo svoje internetske stranice, tiskovine i da suvremenim alatom prenosimo poruku mira i evanđelja. U konačnici, mi imamo svoj „medij“, a to su mlađi koji progovaraju o svojoj vjeri i koji su vjerodostojan odgovor Crkve u svim vremenima pa tako i danas.

L: Povjerenik ste za pastoral mlađih u Zagrebačkoj nadbiskupiji. Koliko ste dugo na toj dužnosti i što biste posebno izdvojili?

Od 2007. obnašam dužnost povjerenika za pastoral mlađih u Zagrebačkoj nadbiskupiji. Kao koordinator i podupiratelj rada s mlađima sudjelujem u svim projektima u Zagrebačkoj nadbiskupiji. To je već spomenuto Animatorsko ljetno na Malom Lošinju, godišnje hodočašće u Mariju Bistrigu, susreti Hrvatske katoličke mlađeži i dr. Obaveza, čast, zadovoljstvo i odgovornost su ono što nosim svakodnevno na svim susretima s mlađima. Svaki je novi susret poseban, pun vjere, zajedništva i molitve.

L: Vaša poruka čitateljima Ladonje?

Pozivam sve mlade Porečke i Puljske biskupije i gdje god se Ladonja čita da dođu 4. lipnja na veličanstven skup i susret sa Svetim Ocem u Zagreb. Poruku mira, čvrste vjere i zajedništva hrvatskog naroda i Svetе Stolice slušat će milijuni ljudi diljem svijeta, a slika iz Zagreba i Hrvatske doći će do mnogih domova.

Dodite u Zagreb na susret s papom Benediktom XVI.

Pozivam sve vas, drage katoličke obitelji, pozivam vas, dragi mladi, i sve vas, naše katoličke vjernike, da se odazovete i dođete na susret s papom Benediktom, da prepoznate da tih dana trebamo biti u Zagrebu, okupljeni ponajprije u radosti vjere i očitovanju ljepote Crkve.

Upućujem preko našeg lista «Ladonja» još jedan poziv svećenicima, redovnicima i svim vjernicima, članovima naše porečke i pulske biskupijske obitelji, da pođu na susret s Papom u Zagreb – mladi u subotu, 4. lipnja, popodne na Trgu bana Jelačića, a svi ostali u nedjelju, 5. lipnja ujutro na Hipodromu.

Noseći u sebi nezaboravna sjećanja na tri pohoda blaženog pape Ivana Pavla II. našoj domovini Hrvatskoj, i na sve ono što su nam Papini pohodi značili, sigurni smo da će i posjet pape Benedikta XVI. biti trenutak koji «donosi nadu, vraća ponos, budi nutarnju snagu, daje ohrabrenje i učvršćuje samosvijest o vlastitim vrijednostima i plemenitosti koja postoji u našem narodu» (Pismo biskupa HBK).

Kako znamo, uz Papin dolazak slavit ćemo Prvi nacionalni dan obitelji. Svesna temeljne vrijednosti obitelji, naša Crkva želi i na ovaj način promicati dobro naših obitelji te jačati samosvijest katoličkih obitelji, pokazujući im da nisu osamljene i prepustene sebi.

Pozivam sve članove naše biskupijske vjerničke zajednice da se u ovom još preostalom vremenu do Papina dolaska, po župama, dekanatima i drugim mjestima – okupljaju na susrete na temu obitelji, kako bi se razmišljalo o vrednotama obitelji i mogilo za njih, kao i za duhovni plod dolaska Svetog Oca.

Želimo da naši mladi, u pripremanju za svoj susret u subotu,

4. lipnja, još oduševljenije upoznaju snagu vjere, otkriju svoj crkveni identitet i odvažno svjedoče kršćansku prisutnost u društvu, slijedeći uzore svetih.

Pozivam sve vas, drage katoličke obitelji, pozivam vas, dragi mladi, i sve vas, naše katoličke vjernike, da se odazovete i dođete na susret s papom Benediktom, da prepoznate da tih dana trebamo biti u Zagrebu, okupljeni ponajprije u radosti vjere i očitovanju ljepote Crkve.

Planirajte svoj odlazak u Zagreb, prijavite se kod svojih župnika! Unaprijed se radujemo slavlju s našim papom Benediktom XVI. u Zagrebu.

+ Ivan, biskup

Majevica – hodočašće Mariji na Škriljinah

BERAM Stoljećima prve nedjelje svibnja mnogobrojni hodočasnici hrle crkvici Sv. Marije na Škriljinah. Tradicija je nastavljena i ove godine. Na Majevicu, 1. svibnja, Nebeska Majka okupila je u ovom svetištu mnogobrojne vjernike i hodočasnike. Ove godine pješačili su do svetišta hodočasnici iz Tinjana, Kringe, Sv. Petra u Šumi, Karojbe, Pazina i drugih mjeseta, a iz Motovunskih Novaki došla je grupa krizmanika. Procesije vjernika krenula je iz župne crkve Sv. Martina noseći kip Majke Božje urešen zelenilom „busula“ i vijencem bijelih karanfila („ščapuna“) do proplanka na Škriljinah pred crkvom Majke Božje.

Misa je održana ispred crkve, na kojoj su, uz domaćeg župnika vlč. Ivana Macinića i predvoditelja misnog slavlja vlč. Atilija Krajcara, sustolovali svećenici Pazinskog dekanata. U prigodnoj propovijedi vlč. Krajcar se spomenuo pape Ivana Pavla II., koji je upravo proglašen blaženim. Istaknuo je i značaj i ulogu obitelji kao Crkve u malom, koja u Nazaretskoj obitelji ima nebeski uzor i neiscrpiv izvor nadahnuća.

Misno slavlje popraćeno je pjevanjem beramskog župnog zbora.

Pri kraju euharistijskog slavlja vlč. Macinić je podsjetio na značaj koji je ovome svetištu pridavao biskup Juraj Dobrila i njegovu želju da poslije ovozemaljskog života počiva ovdje, uz crkvu Majke Božje na Škriljinah. Podsjetio je da se dogodine obilježava 200. obljetnica rođenja biskupa preporoditelja. Poslije mise dijeljene su prigodne sličice s likom biskupa Dobrile. (T. M.)

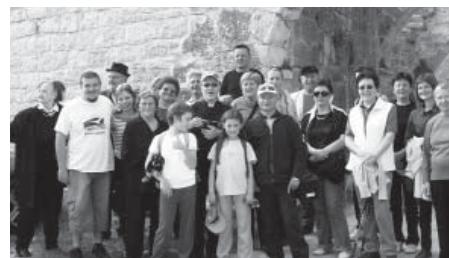
Prvi put Putovima vjere

MUTVORAN Na Uskrsni ponедјелjak, kako stoji u običaju i tradiciji vjernika iz župe Marčana, započeli su hodočašće u pješačenju do Mutvorana, obližnjeg akropolskog gradića, koji u sebi nosi duboku prošlost te posebno vrijednu romaničku crkvu Sv. Marije Magdalene.

Kako stoji u zapisima, Marčana je do 1853. bila u sastavu mutvoranske župe, a od tada u sastavu mutvoranske kapelarije te je tek 1912. godine postala samostalna župa. Stoga, odatle i sežu stoljetni običaji u hodočašću. Tako se i ove godine u pjesmi i molitvi nekolicina vjernika uputila na taj put, predvođena župnikom, vlč. Dariuszom Szymansky-

em. U Mutvoranu se slavila misa koju je predvodio dekan vlč. Ivan Princ. Uslijedila je zakuska koju su pripremile dobre ruke domaćina.

Hodati u vjeri je najljepši oblik slobode, radosti, a pored svega, spoznaje da si ljubljen i da te jednog dana čeka tvoj dom u nebesima. (N. RADOLOVIĆ)

Put svjetla

SKITAČA Osim prve nedjelje u korizmi, vjernici Labinskog dekanata hodočaste Sv. Luciji na Skitaču Prvoga svibnja. Ove se godine hodočastilo dan ranije, u subotu 30. travnja. Po prvi put, u bližoj i daljnjoj okolici, izmoljen je ovdje Put svjetla: u sadržaju križnoga puta nije bila Isusova muka, već uskrsnuće.

Put svjetla prošlo je jedanaestoro vjernika iz više župa Labinskog dekanata. (BiB)

Odbor za pastoral turizma HBK-a

ŠIBENIK Radni sastanak članova Odbora za pastoral turista Hrvatske biskupske konferencije, održan je 29. travnja u Šibeniku, pod predsjedanjem porečkog i pulskog biskupa Ivana Milovanu. Domaćin je bio šibenski biskup Ante Ivas. Na temu „Vjersko kulturna menadžment kompanija – u svrhu razvoja vjerskog i kulturnog turizma u Hrvatskoj“ izlagao je svećenik đakovačko-osječke nadbiskupije Tomislav Korov. Ukazao je na potrebu osnivanja vjersko-kulturne menadžment kompanije, koja bi donosila i provodila strateške smjernice u pastoralu turizma, odnosno u vjerskom turizmu.

Biskup Milovan je napomenuo da je nužno permanentno obrazovanje svećenika u turističkim župama. U tom kontekstu istaknuta je potreba organiziranja stručnog skupa na temu pastoralu u turizmu. Istaknuo je također da u pitanju vjerskog turizma Crkva treba odrediti pravac djelovanja, a nikako turističke agencije. Kao polazište u djelovanju preporučio je crkvene dokumente. (L)

Uskrsno slavlje u Eufrazijevoj bazilici

POREČ U prepunoj Eufrazijevoj bazilici porečki i pulski biskup Ivan Milovan predvodio je središnju uskrsnu euharistiju, koju su uz brojne domaće pratili i strani, većinom talijanski vjernici. Biskup je na početku čestitao najveći kršćanski blagdan na hrvatskom, talijanskom i njemačkom jeziku, a posebno je pozdravio starije, bolesne i nemoćne koji nisu mogli doći na misu, ali su prijenos pratili na Radio Istri.

- Crkva živi od vjere u Božje djelo i uskrsnuće Isusovo, i to živi ne tek kao od nekog prošlog događanja, nego od vjere da uskrsli Krist i sada živi i djeluje. Uskrsnuće se tiče Krista; on je ušao u puninu života i slavu, ali on je i danas trajno prisutan i djeluje u povijesti svijeta, Crkve i svakog čovjeka. Po daru vjere i po sakramentima on okuplja ljudе da bi živjeli od punine njegova života, oslobađa nas od sila smrti i jača za život. Poruka Kristova uskrsnuća i vječnoga života za sve koji vjeruju u Krista otvara za nas neuništivu nadu, omogućuje puninu smisla i duboku radost, jer zadnje u životu nije smrt nego život, nije prah i pepeo, smrt i uništenje, nego Božja spasiteljska sila koja je uskrsnula Krista i koja i nama daje udjela u nadi i u životu, u patnjama i križevima, pa i pred samom smrću. U svijetu uvijek ima dovoljno razloga za

pesimizam: zlo oko nas, neimaština, nasilje, nepravda, nemoral, prirodne katastrofe, osobni problemi duše, tijela i obitelji. Najčešće čovjek nema odgovora na pitanja života, zla, krivnje, prolaznosti. Međutim, Uskrs je poruka Neba protiv tog besmisla i pesimizma, od Boga darovana alternativa života i radosti za čovjeka, rekao je biskup Milovan u homiliji.

Bog voli čovjeka, stvorio ga je na svoju sliku, obnavlja ga na sliku Krista. Prihvatiš tu uskrsnu poruku, vjerovati u Krista, znači odlučiti se za život, nadu i radost jer Uskrs diže oči duha prema gore, ali ne da bi nas odvojio od našeg svagdašnjeg života, već bacajući novo svjetlo na ovaj život i potičući na odgovornost za svijet, poručio je biskup..

Podsjetio je usto da se Crkva priprema za dolazak pape Benedikta XVI. u Hrvatsku, koji dolazi na prvi Nacionalni obiteljski dan. Istaknuo je da je obitelj zdravi temelj društva te da se u njoj događa zajedništvo u ljudima, ona pomaže stabilnosti osoba, unutarnjem miru i odgovornosti. Obitelj je mjesto rađanja i odgajanja novih ljudi, s čime su povezane radost, nada i budućnost, pri čemu treba prihvatići i žrtvu rađanja, odgajanja, jer bijeg od žrtve i prihvatanja odgovornosti znači bijeg od radosti i nade za budućnost. Geslo papina dolaska u Hrvatsku „Zajedno u Kristu“ na osobit način vrijedi i za obitelj, jer vjera pomaže da obitelji žive vrijednosti ljubavi, oprاشtanja, poštovanja, darivanja i vrijednosti, naglasio je biskup Milovan. (L)

Uskrsni koncert mladih u crkvici Svetog Antuna

MARČANA Gospodin slavno uskrsnu, aleluja, aleluja. Na ljudsku sreću beskrajnu, aleluja, aleluja. Riječi su to kojima je počeo večernji koncert zbora mladih „Sv. Petra i Pavla“ iz Marčane na sam dan najvećeg kršćanskog blagdana, Uskrsa. Slaveći Spasitelja kroz najljepši oblik molitve - pjesmama i stihovima, mladi iz župe Marčana svojim mladenačkim entuzijazmom, spontanošću i ljubavlju prema Gospodinu, održali su cijelovečernji duhovni koncert u prepunoj crkvi Svetog Antuna.

U to Uskrsno popodne iz jedne skromne crkvice s jednog kutka svijeta, izlazili su zvukovi violine, klavira, gitare, te pokoj glasi nošen daškom vjetra koji je vijorio na vratima crkve. Nапослјетку, пред крај концерта пало је и неколико капи кише - као да нам је Netko htio reći: "Tu sam. Čujem Vas. Blagoslivljam vas!" (N. R.)

Zaboravu otrgnuo nevine žrtve rata

Kruna istraživačkoga rada svećenika, mons. Ivana Graha, svojedobno župnika u Gračišću, Ližnjanu i Šišanu, dvije su knjige: Crkva u Istri u ratnom vihoru, 1943.-1945. i Udarit će pastira, sudbina nekih crkvenih djelatnika od 1940. do 1990.

Piše Robert BURŠIĆ

Mons. Ivan Grah, istaknuti svećenik porečke i puljske biskupije, preminuo je u pulskoj bolnici 23. travnja, u 83. godini života i 59. godini svećeništva. Misu zadušnicu i sprovodne obrede 26. travnja u Cerovljku predvodio je biskup Ivan Milovan, a s njim biskup u miru mons. Antun Bogetić i pedesetak svećenika. Sprovodu mons. Graha nazočilo je mnoštvo vjernika iz čitave Istre.

Biskup Milovan tom je prigodom, među ostalim, rekao: „Danas nas je mons. Ivan Grah mrtav okupio ovdje u njemu uvijek najdražoj župnoj crkvi svoje rodne župe Cerovlje, u crkvi svoga krštenja, prve pričesti i krizme, te mlade - a onda i zlatne - mise. Došli smo nošeni mnogim osjećajima i velikom ljubavlju zahvaliti Bogu, moliti i suošćeati...“ Mons. Ivan Grah je u životu izvršio obećanje svome biskupu dano na dan svoga ređenja: «Hoćeš li, predragi sine, cijelog života vršiti službu svećeništva kao pouzdani suradnik biskupskega reda u pastirskoj brizi za Gospodnje stado, pod vodstvom Duha Svetoga?» Mladi je svećenik Ivan tada odgovorio: «Hoću! Rekao je to svjestan bremenite težine što je sadrže rijeći «za cijelog života». Unatoč tjeskobi i žalosti što je izaziva tjelesna smrt, mi znamo da se ovom našem svećeniku život mijenja a ne oduzima. Mons. Ivan Grah ne odlazi u ništavilo. To nam potvrđuje svjedočanstvo njegova vjerničkog života u kojem je bezuvjetno založio svega sebe sve do smrti. Nama, pak, znamo da sada predstoji

Mons. Ivan Grah, dr. Ante Bartolić, mons. Antun Hek

da i mi odgovorimo svjedočanstvom svoje djelotvorne vjere, u zajedništvu s našim pokojnikom, koji je prešao na drugu obalu... Zatvorena je knjiga života jednog plodnog, ispunjenog, predanog svećeničkog života. Mons. Grah, taj naš tih i skromni ali i ozbiljni, marljivi i zauzeti svećenik; te stručni, pedantni i hrabri crkveni povjesničar; sve je nas svojim životom i radom zadužio. Svojom smrću on predaje baklju svoga svećeničkog i crkvenopovjesničarskog rada. Molimo za nove radnike na Božjoj njivi naše Crkve koja vapi za marljivim, mudrim, zauzetim duhovnim pastirima“.

Mons. Grah rođen je u Cerovljku 1928. od roditelja Josipa i Ane r. Rade. Osnovnu školu pohađao je u Cerovljku, sjemenišnu gimnaziju u Kopru i Pazinu; bogosloviju u Rijeci, Zagrebu i Pazinu. Za svećenika je zaređen 7. srpnja 1952. godine. Završio je tečaj u Arhivu Hrvatske u Zagrebu, zatim je do 1980.,

uz pomoć državnog arhivista, sređivao župne, dekanatske i kaptolske arhive u biskupiji. Bio je član Međunarodnog društva crkvenih arhivista sa sjedištem u Vatikanu (Associazione archivistica con sede in Vaticano). U Tajnom vatikanskom arhivu proučavao je Relacije istarskih biskupa i objavio njihove sažetke u časopisu Croatica Christiana Periodica. U Pazinskom sjemeništu predavao je povijest i vjeronauk, a kao župnik službovaо u Gračišću, potom u Ližnjanu i Šišanu gdje je umirovljen 2009. godine. Pulskim kanonikom imenovan je 1994., a 2010. postao je kapelanom Njegove Svetosti s naslovom monsinjora.

Posvetio se proučavanju istarske povijesti, napose II. svjetskog rata i poraća, kad su stradale mnoge nevine žrtve. Autor je mnogih knjiga (Crkva u Istri u ratnom vihoru, Udarit će pastira) i članaka. Bio je i arhivist, te je sa suradnicima popisao svu arhivsku građu Biskupije u Poreču i svih župa.

i poraća Crkve u Istri

Nedavno je u intervjuu Glasu končila rekao da nažalost i Istra ima svoje »jazovke« o kojima se šuti, jer »antifašisti« ne daju o njima govoriti.

»Mi u Istri nemamo nijednu obilježenu jamu ili masovnu grobnicu, a ima ih puno na našem terenu. To je žalosno, pogotovo što se mnogi predstavljaju kao veliki demokrati, a ne dopuštaju ni istini da izide na vidjelo. Uopće se ne zna gdje su te jame jer neki antifašisti ne dopuštaju istinu. Ako je sve čisto, zašto se bune protiv istrage i zašto brane istraživanja“, napomenuo je mons. Grah.

Ispričao je i zgodu sa služenja vojske: »Morao sam u vojsku kad je nadbiskup Stepinac proglašen kardinalom. Bilo je jako teško šutjeti na lažne optužbe. Govorio sam sebi - jezik ostavi doma, jer je važan razum. Bio sam u Požarevcu i u Paraćinu u topništvu. Tadašnji časnici morali su polagati malu maturu. Tako me je Ilija Mimić, koji je bio kapetan, pitao znam li matematiku da mu malo pomognem jer je trebalo matematičkog znanja u topništvu. Pomogao sam mu i položio je. Bio je jako sretan“, kazao je u intervjuu Glasu končila.

Rekao je također da je više puta bio kod suca za prekršaje „jer su mi iskrivljivali propovijedi, zatim prijetili zatvorom. Iz naše biskupije 82 svećenika bili su u zatvoru od 15 dana do 6 godina...“.

Za Glas končila je izjavio: „Napisao sam knjigu 'Istra u ratnom vihoru od 1943. do 1945'. Naišla je na kritiku komunista i njihovih povjesničara jer u njoj donosim samo činjenice, a očito se one njima ne sviđaju. U njoj se raskrinkava zločin. Suradujem sa svim glasilima gdje god mogu. Nastojim staviti na papir da se sačuva i toliko da se ne zaboravi ono

što se događalo u Istri. Razgovarao sam sa svjedocima, zatim sam čitao, istraživao... U Istri je najgore bilo od 1947. do 1954. Pratim i fojbe na području Istre koje naši 'antifašisti' niječu kako nisu postojale. Pojedinci s akademskim titulama, ljevičari, i dalje imaju riječ... O tome koliko je osoba ubijeno u vrijeme rata u Istri i koliko bačeno u fojbe ne piše se u našim novinama niti knjigama. Objektivni talijanski pisci kažu da je u jame bačeno od 600 do 800 ljudi. Antifašisti kažu da je bilo samo 250, i to sami fašisti. To nije istina. U jame su bili bačeni mnogi nevini hrvatski narodnjaci, dosljedni katolici. Fašizam ih je progonio, kažnjavao, zatvarao, a komunizam ih se riješio na okrutan način kao moguću opoziciju nakon svršetka rata. Talijanski povjesničar Fulvio Salimbeni, koji je napisao knjižicu 'Jame su povijesni problem', za hrvatsku Istru, odnosno za Istarsku županiju navodi 24 jame u koje su partizani bacali žrtve.“

Kniga „Udarit će pastira“ tiskana je 2009. u kojoj opisuje sudbinu nekih crkvenih djelatnika od 1940. do 1990. na području današnje porečke i pulske biskupije. Biskup Ivan Milovan u pogоворu je tom prigodom napisao: „Zahvalni smo preč. Ivanu Grahu, ličnjanskom župniku i pulskom katedralnom kanoniku, što je uz redovito obavljanje svoje župničke službe, velikom marljivošću i upornošću (pa i hrabrošću) prikupio podatke o stradanjima crkvenih djelatnika o kojima je riječ. Između ovih don Francesco Bonifacio već je uzdignut na čast oltara, a za don Miroslava Bulešića u tijeku je proces beatifikacije. Drugi su pak istinski svjedoci vjere ili jednostavno nevine žrtve mržnje i bezumlja. Svi ma im se na ovaj način čuva spomen, a to je i trajna zadaća naše biskupijske zajednice.“

In memoriam

Marija Lakošeljac

U Lakošeljcima je 12. ožujka, u 74. godini života preminula je Marija Lakošeljac rođena Načinović, dobra i uzorna vjernica, supruga i majka. Ispraćena je s velikim poštovanjem i žalošću supruga Gvida, i njihovih kćeri Line, Valerije, i Sophie te od brojne rodbine i mnoštva Božjeg naroda. U punoj crkvi slavljena je sv. misa predvođena župnikom Marinom Mikolićem, uz sudjelovanje o. Maura, o Josipa iz Košljuna, o Alfonza iz Pazina, vlč. Marčela Lakošeljaca i vlč. Ante Žufića iz Trviža. Bila je u braku s Gvidom koji su sklopili 1960. godine u Francuskoj.

Godine 1975. vratili su se u Lakošelje, sagradili kuću i počeli obrađivati zemlju. Gvido je bio zaposlen u osnovnoj školi u Pazinu kao kućni majstor, a pok Marija marljivo je obavljala domaćinske poslove. Svakog je dana zajedno sa suprugom Gvidom isla na njivu gdje su zajedno radili, sve do dana kad joj je pozlilo. Završila je u bolnicu u Rijeci, samo nekoliko dana prije nego su imali proslaviti zlatni piro. Stigao je i blagoslov pape Benedikta XVI.. Marija je bila u bolnici pa je okupljanje u krugu uže rodbine proteklo bez nje, s prevelikom tugom. Vratila se iz bolnice s velikom željom da što prije ozdravi. Nažalost, bolest je bila sve zločudnija. Prije svoje smrti primila je sv. sakramente i preminula pobožno. Bila je predobrata! (M. M.)

Vjernici ispunili župnu crkvu

OPRTALJ I ove godine u Oprtlju je svečano proslavljen blagdan Sv. Jurja, zaštitnika župe i općine. Vjernici su ispunili crkvu. Misu je predvodio karlojski župnik Atilije Krajcar. U propovijedi je istknuo kako je danas važno

biti ponosan na svoju vjeru, a to nije uvijek lako. Zato je kroz povijest bilo mučenika poput sv. Jurja, a ima ih i danas. Misnik je rekao da je zadivljen, jer u crkvi svi prisutni pjevaju, a zbor predvodi. Za novim orguljama bio je

mladi inž. Deni Basaneze.

Prisutno je bilo 12 svećenika: Ilija Jakovljević, kancelar i ekonom biskupije, Marijan Bartolić, generalni vikar u miru, Marčelo Lakoseljac iz Umaga, Gracijano Živolić iz Motovuna, Jure Purkić iz Novigrada, Mirkko Vukšić iz Kršeta, Luka Pranjić iz Grožnjana, Lino Zohil iz Vrsara, Lino Rakar iz Zrenja, dekan Mladen Milohanić iz Buja. Na kraju mise mjesni župnik Ante Tonči Jukopila zahvalio je svima koji su pomogli pri uređenju crkve i župne kuće. Pozdravio je načelnika općine Aleksandra Krta sa suradnicima i ravnatelja škole Milu Munjiza. Načelnik i župnik pozvali su sve prisutne na domjenak i druženje u mjesnoj loži. Svećenici su počašćeni ručkom u gostionici "Dorjana" u Livadama. (*Stefano BASANEZE*)

Vrsarani proslavili sv. Jurja na otoku

VRSAR Dvjestotinjak vjernika iz župe Vrsar i okolnih župa hodočastilo je 25. travnja na otok Sveti Juraj, gdje je vlč. Lino Zohil predvodio misno slavlje. Hodočašće je počelo prijevozom vjernika na otok čamcima i brodicama.

U uvodnom pozdravu vlč. Zohil istaknuo je da je crkvica Sv. Jurja podignuta u IX. stoljeću na otoku koji je oduvijek bio prirodnji branik Vrsara, njegove luke, ribara i njihovih brodica te stanovnika naselja. Crkva je obnovljena 1996., a od 2010. godine otpočelo je jednom godišnje – o Svetome Jurju – hodočastiti na otok. U propovjedi se osvrnuo na život i svetački uzor sv. Jurja, pronalazeći u titularu crkve na otoku pred vrsarskom lukom simboliku zaštitništva i sigurnog kršćanskog utočišta. Objasnio je i ikonografiju sv. Jurja kako ubija zmaja povlačeći paralelu s potrebotom da se u ubijanju zmaja ogleda nužnost odbacivanja svega malicioznoga u našim životima. Naglasio je da se ovaj gradić i njegovi stanovnici

od davnina utječu sv. Jurju te je stoga zazvao Božji blagoslov na ribare, poljodjelce, turističke djelatnike i njihove obitelji te sve vjernike i stanovnike Vrsara.

Nakon misnoga slavlja Ivan Milotić se osvrnuo na povijest otoka i crkve Sv. Jurja. Stoljećima je u njoj djelovala istoimena bratovština. Od XIX. stoljeća bila je napuštena i zarušena, a 90-ih godina XX. stoljeća vidljive su bile samo ruševine zidova. Obnova crkva početa je 1994., a okončana blagoslovom o Svetom Jurju 1996. godine.

Franko Matukina, predsjednik Općinskog vijeća Vrsara, istaknuo je da je obnova ove crkve bio prvi realizirani kulturni projekt tada mlade općine kojoj je bio na čelu. Nataša Vugrinec, predsjednica TZ-a Vrsar, istaknula je da proslavom Sv. Jurja u Vrsaru i službeno počinje turistička sezona te je na hodočašće pozvala i turiste.

U vrsarskoj luci nastavljeno je druženje vjernika uz okrepu domaćim proizvodima mjesnih ribara i prigodnu svirku tradicijskih pjesama na istarskim glazbalima. (*I. M.*)

Izložba „Prosti moj Bože“

PULA U organizaciji fažanskog ogranka Matice hrvatske i samostana Sv. Franje u Puli, u Kapitularnoj dvorani od 15. do 25. travnja održana je izložba slika „Prosti moj Bože...“ Davorke Tenčić Radočaj. „Ova deseta samostalna izložba odabir je novih autoričinih radova nastalih u posljednjih nekoliko godina na temu pasionskih motiva“, rekao je dr. Stanko Josip Škunca na otvaranju izložbe. Naglasio je da se izložba izvrsno uklapa u vrijeme kada Crkva slavi otajstvo muke i smrti Isusa Krista i njegovo slavno uskrsnuće.

- Umjetnica je u svojim slikama prikazala temeljne istine naše kršćanske vjere. Lijepo je to izrazila svojim originalnim stilom, svojom naivom i jednostavnosću te toplinom boja, rekao je dr. Škunca. (L.)

Hodočašće u Udbinu i Privlaku kod Zadra

Župljeni Grožnjana i Momjana, sa svojim župnikom don Lukom Pranjićem hodočastili su 2. i 3. travnja u Udbinu i Privlaku kod Zadra. O Crkvi hrvatskih mučenika u Udbini hodočasnicima je govorio fra Nediljko Knezović, župnik Župe Udbina. Svetu misu su služili don Luka i don Ilija Čabraja iz Pazina.

U večernjim satima hodočasnici su stigli u Privlaku, gdje su ih dočekali prijatelji, župljeni Privlake, koji su ih ugostili u svojim domovima. Navečer su se gosti i domaćini skupili na zajedničkom

druženju, a u nedjelju na zajedničkoj misi u crkvi Rođenja Blažene Djvice Marije u Privlaci. Misu su služili don Luka i don Ante Sorić iz Privlake.

Župnici su najavili i potpisivanje dokumenta koji će svjedočiti o ovom iskrenom prijateljstvu i duhovnom bratstvu. (V. D. M.)

Susret obitelji

PAZIN U organizaciji Katoličkog obiteljskog centra „Nazaret“ i Hrvatske zajednice bračnih susreta, a u suradnji s Uredom za obitelj Porečke i Pulsko biskupije, 1. svibnja organiziran je Svibanjski susret obitelji u Franjevačkom samostanu u Pazinu. Predsjednik Udruge „Nazaret“ Tomislav Milohanić zahvalio je svima koji su se zauzeli i doprinijeli da se ostvari ovaj susret; o. Alfonsu na gostoprimg

In memoriam

Zora Klanjac

Zora (Marija) Klanjac, u miru, u svojoj kući u Škropetima, uz svoje najbliže, tiho je zaspala 26. ožujka. U sjećanje se dovlači njezin lik, kad bi tiho, polako hodala, zatim stala, odmorila se i naprijed. Upočinat i naprid! Kao moto mudrega živlenja! Posebno je dojmljivo bilo kako se trudila da ne pokaže svoju bolest. Redovito je dolazila dati svoj doprinos za izgradnju crkve Bl. Alojzija Stepinca u Škropetima. Došla bi „fešno“ obučena, uređena, s postolima „na take“, iako je teško hodala... S velikim je zanimanjem i molitvama pratila izgradnju crkve.

Kako u njoj ne prepoznati tolike naše majke?! Skromne i ponizne. Vjerujemo da ju je Marija – koju je posebno častila - dočekala raširenih ruku! (A. M.)

Kad su naši preci odlučivali što će nas

Vižinada je bila posjed porečkih biskupa, tu se glagoljalo do 17. st. Jedina je župa u Istri čiji je patron sv. Jeronim, priredivač Sv. pisma. Župnik Alozije Baf obnovio je sva sakralna zdanja u župi. Ovdje je zaustavljeno umiranje: ima više rođenih nego mrtvih.

Piše Tomislav MILOHANIĆ

Prostiru se polja lavande na putu do Božjeg Polja. Miomirisi ispunjavaju čistu tišinu, izvezenu letom bezbrojnih pčela. Tirkizni tepih lavande obrubljen vinogradima terana, malvazije, merlot... Pastoralna idila nadomak ruke i oka. Misli i osjećaji se roje, isprepliću.

Na spomen Vižinade naviru asocijације: templari pronašli su predivnu lokaciju za samostan 1119. na Božjem Polju (po legendi Atilin jezik uklesan u kamenu nad vratima grobljanske crkve čuva od zloduha), središte gradića zabljesnulo ljepotom Batistelline barokne šterne 1782., slavna balerina Carlotta Grisi (rođena tu krajem 1819.), zvijezde igranog filma Clint Eastwood, Telly Savalas, Donald Sutherland 1970. na snimanju ratnog filma „Kelly's Heroes“, kada je Vižinada poslužila za kulisu francuskog gradića, „Verši na šterni“ – kaleidoskop raznoraznih poetskih ča i ca, „Slatka Istra“ – festival slasticu iz domaće kuhinje, neizmerno bogatstvo fresaka i tridesetak grafita pisanih glagoljicom i latinicom u crkvi Sv. Barnabe koji svjedoče o popima glagoljašima i učenicima-žaknima (12./13.st.), župni zaštitnik sv. Jeronim, crkveni naučitelj, priredivač i prevoditelj Svetoga pisma...

Prvi pisani spomen iz 1177. govori o Vižinadi kao posjedu porečkih biskupa. Još ranije postojao je organizirani vjerski život. Središte Vižinade bilo je jedan kilometar od sadašnjeg središta – Rozarij (spominje se u potvrđnoj darovnici

Prije 20 godina na Božjem polju

Otona II. iz 983. godine), samostan benediktinaca i crkva Majke Božje i Sv. Barbare. Danas je to ruševina i šuma. Da je bujao nekad vjerski život ovdje dokaz je tomu što ima toliko crkvica, a ima mjesta, lokaliteta gdje su postojale (Sveti Toma, Sv. Luka, Sv. Nikola, Duh Sveti, Sveti Križ, Sv. Antun, Sv. Bartolomej...), spominje se župa Gospe Karmelske. Danas ima osam crkava koje su obnovljene, popravljene i u kojima se misi barem jednom godišnje (Sv. Jeronima, Sv. Barnabe, Sv. Roka, Sv. Ane, Sv. Lovre, Sv. Ivana Krstitelja, Blažene Djevice Marije, Svetе Obitelji i Sv. Ane).

Vižinada je bila glagoljaško središte u kojem se glagoljalo i glagoljicom pisalo do 17.

stoljeća. Najatraktivniji dio uskotračne pruge Parenzane, proteže se ovim područjem od Oprtlja do Motovuna i tu dosije najvišu kotu od 273 metara nad morem. Vižinadu spominje u svom književnom djelu pisac Jules Verne. Vižinada je mjesto dobrog vina (sv. Barnaba je zaštitnik vinara), kvalitetnog maslinova ulja, lavande, fresaka. To postaju sve više prepoznatljivi brenđovi. Naselja u župi su: Bajkini, Baldaši, Brdo, Bukori, Crklada, Ćuki, Ferenci, Grubici, Ikaši, Kranceti, Lašići, Malici, Markovići, Mekiši, Narduči, Ohnići, Paljari, Staniši, Vranići, Vranje Selo, Vrbani, Vrh Lasići, Žudetići.

Kroz posljednjih 110 godina u župi Vižinada izmijenila su se samo tri župnika. Giovanni Checcho bio je

obilježiti, izabrali su križ

župnik 50 godina (otišao je u Trst 50-ih godina i 1951. tamo umro), vlc. Josip Sinožić bio je 27 godina i posljednjih 32 godine župnik je vlc. Alojzije Baf. Prema crkvenoj statistici, vjerski život župe u brojkama izgleda u zadnje dvije godine ovako: godine 2009. krštenih deset, vjenčanih šest, umrlih 14, prvopričesnika pet, polaznika vjeronauka - 81. Lanjske godine: ukupno 915 katolika, krštenih 12, vjenčanih pet, umrlih 14, prvopričesnika 13, krizmanika 18. Ukupno je 80 polaznika vjeronauka.

Teče trideset i treća godina da sam ovdje na župi. Otkada sam svećenik nastojao sam dobro, lojalno surađivati s predstavnicima vlasti, a služiti vjernicima koji su mi povjereni. Nastojao sam se prilagoditi situaciji dolaskom u Vižinadu, pristupiti ljudima, popričati sa svima koliko je bilo moguće. Istočem dobru suradnju u vjerskom životu. Naišao sam doista na veliko razumijevanje za popravke i održavanje sakralnih objekata i kulturne baštine koja je izuzetno bogata u ovom kraju - ističe župnik Vižinade vlc. Alojzije Baf. Danas, kao i u prethodnom razdoblju, unatoč nekim negativnim trendovima (veći broj umrlih nego rođenih, zatvorene kuće, pedesetak kuća s jednim članom, četrdeset obitelji s dvoje članova...), na najbolji se način koriste okupljanja župljana, pogotovo svečanosti podjele Prve pričesti i Svetе potvrde, veći blagdani, slavlja, kada su roditelji, obitelji na okupu.

Valter Baldaš, profesor zemljopisa i povijesti, aktivni vjernik u župi, ističe izuzetno dobru suradnju sa župnikom. Župnik je otvoren prema svima, ne samo prema vjernicima, nego i prema pripadnicima drugih religija koji ovdje žive, i uvijek se s njima može naći zajednička riječ. Kada su neke inicijative, bilo u općini

Župnik Alojzije Baf

“ Teče trideset i treća godina da sam ovdje na župi. Otkada sam svećenik nastojao sam dobro, lojalno surađivati s predstavnicima vlasti, a služiti vjernicima koji su mi povjereni. Nastojao sam se prilagoditi situaciji dolaskom u Vižinadu, pristupiti ljudima, popričati sa svima koliko je bilo moguće. Naišao sam doista na veliko razumijevanje za popravke i održavanje sakralnih objekata i kulturne baštine koja je izuzetno bogata u ovom kraju, kaže župnik Alojzije Baf.

ili u školi, uvijek nastoji pripomoći savjetom, duhovno ali i u materijalnom smislu. „Vjerujem da je bio znak vremena ili volja Duha Svetoga da je biskup Nežić upravo našeg župnika

poslao iz Materade u Vižinadu. Prvi desetak godina uspio je popraviti sve sakralne objekte, i upravo zahvaljujući ovoj činjenici mi danas možemo obavljati bogoslužje u svim crkvama. Nakon toga dolazi do izražaja više ta duhovna dimenzija, pogotovo 90-ih godina. Svakako je tomu doprinijelo uvođenje vjeronauka u školu“, ističe Baldaš.

Zupnik Baf, uz to što postoje vjeroučitelji koji održavaju redovite sate, izdvaja tjedno jedan sat po svakom razredu za župni vjeronauk. Drži se tako kontinuitet između učenika i Crkve. U školi rade dva vjeroučitelja. Vjeronauk je zastavljen od prvog do osmog razreda. U nižim razredima po dva sata tjedno, a u višim po jedan sat. Svim razredima, osim 5. i 6., vjeroučitelj je iz susjedne župe, Kazimir Ritoša, koji drži još vjeronauk u Kašteliru. A 5. i 6. razredu vjeronauk predaje vjeroučiteljica Dragana Gašparini. U župi se uz redovni i župni vjeronauk uključuju učenike zahvaljujući zauzetosti i nesebičnom maru profesorice Marice Ledić. Angažiraju se učenici, daju im se konkretni zadaci, bilo kod ministiranja, bilo kod čitanja, kod molitve vjernika... Svakako treba spomenuti Martu, župnikovu sestraru, koja skrbno i svesrdno brine o domaćinstvu i bratu te u svakom gostu kao da dvori samog Isusa.

Redovito na nedjeljnim misama nastupa crkveni zbor koji je počeo djelovati prije sedam godina. Zbor je pet godina vodio prof. Davor Kovačević iz Buja, a danas ga vodi župljanin Fulvio Čirkota. U zboru je petnaestak članova, koji se okupljaju svakog tjedna i prema potrebi. Nedjeljom imaju redovito pjevanu misu, s pjesmama koje odgovaraju liturgijskom razdoblju u crkvene godine. U čitače su uključena školska djeca, članovi zabora,

Župni zbor, 2006. godine

a često kao čitači asistiraju načelnik Baldini i prof. Baldaš. U župi djeluje i molitvena skupina „Uskrsli Krist“, koju vode dvije sestre rođene u Markovići, žive u Trstu, a dolaze svake subote na molitveni susret. Sastaju se u crkvi Sv. Barnabe, a zimi u župnom stanu; čitaju, razmatraju Bibliju, pjevaju.

Kvaliteti i ugodnji duhovnog života u župi doprinijela je činjenica da se prije nekoliko godina počelo odlaziti intenzivnije na hodočašća, što jače povezuje ljude. Bili su pokrenuli župni listić. Trenutno je, zbog finansijske situacije, prestalo privremeno s izlaženjem. Uspostavlja se tako jedna horizontalna vezu ljudi u župi i izvan mjesta koji potječu iz ove sredine.

Važan događaj koji je zbлизio ljude i pokazao suradnju i povezanost ljudi sa župom bio je prije pet godina kada je župnik slavio zlatnu misu. Župljani i jedne i druge župe su svojski pomagali i sudjelovali u organizaciji slavlja. Ove godine pokrenuta je u školi jedna hvalevrijedna inicijativa, da se kroz godinu dana svim ljudima koji su navršili 80 godina života ili više, organiziraju posjeti učenika iz škole, da s njima popričaju, riješe neke stvari iz njihova života. Tu imaju svesrdnu podršku i župnika. U planu je već dulje vrijeme i internetska stranica župe Vižinada.

U Vižinadi je izuzetna suradnja s Općinom. U sve inicijative, sve što se radi, manifestacije ili nekakvo slavlje, Općina se uvijek uključuje i pomaže. Puno se radi na obnovi i održavanju bogate sakralne baštine. Zvonik župne crkve obnovljen je 2010., a cijelo krovište 2008. i 2009. godine, 2000. obnovljene su freske u crkvi Sv. Barnabe, a posljednjih godina i u crkvi na Božjem Polju. Načelnik Općine, povjesničar umjetnosti Marino Baldini, naglašava veliku važnost vjerske i duhovne komponente u životu jedne zajednice.

Mi imamo sreću da živimo u jednoj župi koja po raznim elementima intenzivno živi svoju vjeru. Kroz same ljude, a najvažniji su ljudi, pratimo neke pozitivne pokazatelje u vrtiću, u školi. I u tom smislu, ne pada nam broj stanovnika. Tu vjera ima veliku ulogu. Više ima umrlih nego rođenih, ali dođe nešto ljudi sa strane. U zadnje vrijeme raste broj stanovnika. Čak je i broj djece u školi prešao padati prije pet godina. Bilježi se blagi rast. Kad se usporedimo sa susjednim općinama, jedini imamo veći broj djece u nižim razredima nego u višim. S druge strane, kako je bitan kulturni moment koji iz svega toga proizlazi. Mi imamo jako puno crkvenih objekata koji su raspoređeni po čitavoj općini. Pitanje je prestiža imati tako značajnog sveca kao što je sv. Jeronim. Tu je crkva Sv. Barnabe sa značajnim freskama iz 14. st. Naš čitav teren je obilježen spomenicima koji prizivaju na sakralno, na duhovno. To su naše kapele, krajputaši,

Prva pričest 2005. godine

u Vižinadi ih zovu kapiteli. Izuzetno je bitno da su agilnošću župnika sve te crkvice restaurirane ili se upravo restauriraju. Zalaganjem Čakavskog sabora popravilo se nekoliko kapela. Kroz vjeru i želju da se poprave objekti čuvamo kulturu i povijesne spomenike, ambijent i prostor. To ima veliki utjecaj i bitno je za duhovni život, a bitan je i za život u prostoru. To je nešto s čim možemo biti ponosni. Idemo prema drugom milijunu novozasadenih loza, stotine su tisuća maslina. Ali ljudski život je još važniji. Kad su naši preci odlučivali kakav će biti naš znak koji će nas obilježavati, izabrali su križ i stavili ga na naš grb. Dodali su znakove koji objedinjuju trud ljudi s ovoga prostora, to su lijevci kroz koje se pretače vino i ulje i mnoge druge korisne stvari. I to je jedna duhovna simbolika, vrlo duboka. Ona je povezana uz jedno mjesto jako, jako značajno, a to je svetište Majke Božje na Božjem Polju, koje će postati još značajnije. Kultu Bogorodice na Božjem Polju odani su ne samo stanovnici župe, nego i okolnih župa, a dolaze i iz dalekih krajeva - zaključio je Baldini.

Valter Baldić je inicijator ideje osnivanja katedre Čakavskog sabora koja je pokrenuta prije

pola godine (čeka se registracija), a djelovanje sakralna baština. „Na župnim vjećima bilo je u više navrata govora da bi se u budućnosti napravio jedan muzej sakralne umjetnosti našega kraja, na Božjem Polju ili u Vižinadi. Baština je prebogata: od starih matičnih knjiga, preko sakralnih predmeta. Sve veći broj ljudi dolazi u Vižinadu, ona postaje

prepoznatljiva među ljudima. Muzej bi doprinio kulturnom bogatstvu. U sklopu katedre Čakavskog sabora jedan od prijedloga je poraditi na liku i djelu sv. Jeronima, koji je jedino u tom mjesetu župni zaštitnik u Istri. Da se preko skupova, preko monografija istakne njegova važnost ne samo u crkvenoj povijesti, nego i na području kulture, umjetnosti, glagoljice i svega ostalog. Planira se i monografija Vižinade. Materijala ima jako puno. Treba sakupiti podatke i ubličiti“, iznosi prof. Baldaš plan aktivnosti katedre u osnivanju.

Postoji želja i razmišljanje o postavljanju postaja križnoga puta. Obnovio se jedan put prema Baštiji. Do 60-ih godina se tamo pješačilo, kretalo se u isto vrijeme iz Vižinade i s druge strane, iz Grožnjana. Uz put se nalaze krajputaši koje se obnavljaju.

Sugovornici dolaze do istog zaključka: Ključno za Vižinadu je da se zadrže ljudi, da ostanu ovdje, da se zaposle u relativnoj blizini i na taj način doprinešu boljitu zajednice. U tome pomaže Općina i župa.

Uskršnji Krist - freska u crkvi Sv. Barnabe

Osobna izgradnja za učinkovito

Završen je tečaj za župne animatore što se provodio tijekom četiri godine u Pazinskom kolegiju. Nakon mise, porečki i pulski biskup Ivan Milovan polaznicima je podijelio potvrđnice

Piše Tomislav MILOHANIĆ

Sudionici tečaja za župne animatore ispred zgrade Pazinskog kolegija zajedno s biskupom Ivanom Milovanom

Katehetski ured Porečke i Pulsko-biskupije već četvrtu godinu zaredom organizirao je tečaj za župne animatore koji se održavao u Pazinskom kolegiju kroz pet korizmenih subota, a cilj mu je bio poticanje i educiranje angažiranih vjernika, onih koji bi mogli biti animatori u raznim oblicima župnog pastoralista. Kroz kvalitetna predavanja, razgovore, promišljanja u skupinama i po radionicama, polaznicima tečaja pružena je prigoda za napredovanje u shvaćanju i izgrađivanju osobne vjere, širenje duhovnih horizonta te ospo-

sobljavanje da u svojoj sredini mogu kvalitetnije sudjelovati u životu crkvene zajednice.

Glavna tema ovogodišnjih susreta bila je Obitelj. Prvi je održan 12. ožujka, kada su biskup Valentin Pozaić i djelatnici Obiteljskog centra govorili o odgovornom roditeljstvu. Predavanje na temu „Odgoj za spolnost“, 26. ožujka, održao je prof. Ladislav Ilčić, a koreferat na istu temu Kristina Pavlović.

Na trećem susretu, održanom 2. travnja, promišljalo se o dostojanstvu braka i obitelji

u suvremenom društvu. Predavač, prof. dr. Josip Grbac, iscrpno je izložio stanje crkvenog nauka o obitelji pred izazovima življenja suvremene obitelji koji nije usporediv s onim prije pedeset ili više godina. Jednako tako, ni crkveni nauk nije ostao nepromijenjen u zadnjih pet-šest desetljeća.

Istraživanja provedena posljednjih godina u Hrvatskoj pokazuju kako je moderna obitelj manje privržena načelima crkvenog nauka. Jedan od temeljnih problema, istaknuo je dr. Grbac, jest i u tome što crkveni nauk iznosi idealan nauk o obitelji

djelovanje u župnoj zajednici

i mnogo toga pretpostavlja. Predavač je, usto, tumačio mnogostrukе izazove koje moderna kultura i stil življenja današnje obitelji stavlaju pred crkveni nauk sagledavajući podatke istraživanja.

Tema četvrtog susreta, 9. travnja, bio je sakrament ženidbe predavača dr. Antuna Tamaruta, a o pripremi za sakrament ženidbe u župi govorio je vlc. Milivoj Koren.

Tečaj za animatore završen je 16. travnja, nakon vrednovanja i individualnih razgovora s polaznicima, sv. misom koju je predvodio biskup porečki i pulski Ivan Milovan. "Drugim vatikanskim koncilom počeo je val velikog i značajnog laičkog apostolata, davanje značaja i nove uloge vjernika laika u Crkvi. Za cijelokupni angažman laika bitna je vjera i primjer osobnog života, a primjer života se najbolje vidi u vlastitoj obitelji i u profesiji. Najprije se tu mora pokazati ozbiljnost svoga života i svoje vjere. Ovo ospozobljavanje župnih animatora kroz četiri tečaja otvara nove mogućnosti njihovog angažiranja u župnim zajednicama. U svakoj zajednici vrlo je važna dobra suradnja s vlastitim svećenicima, da doprinosimo izgradnji naših crkvenih obitelji, naše Crkve. U prilikama i neprilikama života, kao miljenici Božji mi se trudimo, to je naš kršćanski poziv - biti jedinstvo, graditi ga molitvom, služenjem u obitelji, župi. Biti ljudi dobrih inicijativa, imati pravi način, truditi se pružiti pravu suradnju i ustrajati u dobru", istaknuo je mons. Ivan Milovan u propovijedi.

Nakon mise podijelio je potvrđnice polaznicima svih tečajeva kroz četiri godine.

Druženje je nastavljeno izletom u prirodu i piknikom kod crkve Sv. Lucije.

Blic razgovor s Vilimom Grpcem, predstojnikom biskupijskog Katehetskog vijeća

Dobro i korisno iskustvo

L: Kakvi su Vaši dojmovi nakon četiri godine tečaja za animatore?

Kad smo počeli prije četiri godine bilo je to u Godini župne kateheze. Htjeli smo dati doprinos tome i pomoći ljudima koji su angažirani u župi i koji se žele dalje angažirati. U to vrijeme nismo mislili da će to trajati kroz četiri godine, da ćemo nastaviti niz. Nakon prve godine vidjeli smo dobra iskustva. Ljudi iz župa jako su dobro prihvatali ovu ponudu predavanja, promišljanja, razmišljanja, radionica, sve što smo predvidjeli. Doista su s pažnjom slušali i željeli nešto naučiti, a onda razmijeniti iskustva s drugima. Vidjeli smo da je to za njih korisno i onda smo nastavili dalje. Pratili smo program prema obilježavanju godina, prvo je bila Godina Biblije, pa Svećenička godina i Obiteljska godina. Nekako smo htjeli pratiti zbivanja u Crkvi da bismo na taj način odgovorili i pomogli onima koji su u njoj najaktivniji i najspremniji pomoći svećeniku te biti aktivni članovi župne zajednice. Naše je iskustvo pozitivno. Upoznali smo nove ljudi, mlade ljudi. Upoznali smo one koji su već aktivni i koji u tome žele napredovati, otvoreni su za učenje, za napredovanje u svom poslanju. A htjeli smo upoznati i one koji se sada žele uključiti i staviti svoje sposobnosti na raspolažanje župnoj zajednici. I zato vjerujemo da je to dobro i da je to korisno. Drago nam je da smo imali određen broj ljudi koji je uvijek prisutan, koji je s pažnjom pristupao i bio prisutan na predavanjima i radionicama. Vrlo mali je broj onih koji su izostajali. To nam daje pravo vjerovati da je ono što smo činili bilo

dobro i nadamo se da će im to koristiti za njihov daljnji rad i aktivnost u župi.

L: Što dalje? Vjerojatno će se tečaj nastaviti i sljedećih godina?

- Vjerujem da se može nastaviti. Ali možda je bolje malo promijeniti i nastaviti na neki drugačiji način. Naime, mi ćemo svakako nastojati te ljude okupiti barem jednom ili dvaput godišnje da osjete zajedništvo, da cijenimo njihov rad, da cijenimo njihov trud i da cijenimo i poštujemo ono što oni čine i njihovu prisutnost u župnim zajednicama. Ali možda bi se moglo i drugačije. Posebno okupiti one koji su angažirani oko čitanja, posebno okupiti one koji su angažirani oko liturgijskog pjevanja. Ono što se već čini, ali možda da se na drugi način isto tako prati, da se pomaže svakome u onoj aktivnosti gdje je on najaktivniji i gdje je najprisutniji u župnim zajednicama. Da se potakne one koji već jesu i na neki način podrži u tome, da se potakne nove, da li čitače, da li animatore liturgijskih slavlja. Sve one koji su prisutni u župi, koji rade u župi da se možda po tom ključu, također, dalje može okupljati. Bilo bi to dobro i korisno.

Crkva na pragu Proljeća Duha

Crkveni pokreti i zajednice u Hrvatskoj i izvan nje imaju povijesni zadatak, napustiti „crkveni geto“ te odvažnije iskoraknuti u javni prostor. Odgovornost je u tom pogledu dvostruka: na crkvenoj je hijerarhiji da prepoznae važnost laičkih pokreta te da ih podrži u njihovom djelovanju, dok su laici odgovorni za vlastito aktivno uključivanje u društvenu sferu.

Piše Ana CVITAN

Na prvome svjetskom kongresu na kojem su se okupili predstavnici crkvenih pokreta, u svibnju 1998. godine u Rimu, Ivan Pavao II., tadašnji papa, a današnji blaženik, rekao je da „novi crkveni pokreti i nove zajednice, kao provodno proljeće potaknuto Duhom Svetim, navješćuju snagu Božje ljubavi koja, unatoč svim barijerama i podjelama, obnavlja lice zemlje.“

U travnju ove godine održan je u Rimu, na Papinskom sveučilištu Santa Croce, simpozij pod nazivom „Vjernik laik: stvarnost i perspektive.“ U dijelu programa koji sam imala priliku slušati bilo je predstavljeno pet crkvenih pokreta: Neokatekumenski put, Obnova u Duhu, Pokret fokolara – Djelo Marijino te Zajednica Sant’Egidio i Bratstvo zajedništva i oslobođenja (posebno raširene u Italiji).

Simpozij je organiziran zbog važnosti pitanja i uloge laika u Crkvi. Drugi vatikanski koncil prepoznao je nezaobilaznu ulogu vjernika laika u Crkvi. Konstitucijom *Lumen Gentium* i dekretom *Apostolicam Actuositatem* potaknuto je nastajanje mnogih pokoncilskih pokreta. Važno je u tom kontekstu spomenuti i apostolsku pobudnicu *Christifideles laici*, potpisano od Ivana Pavla II., u kojoj se naglašava da je upravo „svijet, u dramatičnosti obiteljskog, radnog i socijalnog života, teološko mjesto, gdje se ostvaruje poziv i misija vjernika laika.“

Crkveni laički pokreti nastaju kao egzistencijalni odgovor na

društvenu situaciju ili religijske iza-zove. Karakterizira ih komunitarno (zajedničarsko) življenje, naglašavanje darova Duha Svetoga u svakodnevici, svjedočenje vjere te specifična karizma (poslanje) koju nastoje živjeti u konkretnim situacijama. Crkvenim se pokretima i novim duhovnim gibanjima ponekad pristupa vrlo sumnjičavo, suzdržano i s dozom neprihvaćanja. Razlog je tome što su i sami ponekad izraz bijega iz društva u zajednicu te zbog elitizma koji se ponekad stvara među članovima pokreta. Često su kritizirani i zbog toga što su odviše usredotočeni na samu crkvenu stvarnost, a prema-lo angažirani na društvenom planu. Ponekad je razlog nepovjerenja hijerarhijske prema laičkim pokretima u tome što mnogi još uvijek Crkvu shvaćaju previše „klerikalno.“ U takvoj viziji Crkve nema mjesta za laike i njihov angažman. Pritom se, međutim, zaboravlja na koncilski zaokret u kojem se Crkva prikazuje kao narod Božji, kao zajednica, u kojem svaki vjernik djeluje u skladu sa svojim poslanjem.

Predavači su na simpoziju nglasili da crkveni pokreti kreću od iste stvarnosti, od konkretnog čovjeka, kako se humanističko i katoličko poimanje čovjeka ne smije odvajati te da se svaka djelatnost u Crkvi i društvu treba nadahnjivati molitvom. Podsjetili su da današnje društvo prolazi kroz krizu i nestalnost bilo na antropološkoj, bilo na političkoj, kulturnoj ili ekonomskoj razini, što dovodi do pasivnosti i nezainteresiranosti pojedinaca za bilo

kakvim djelovanjem na društvenom planu. Složili su se i s činjenicom da današnjem čovjeku nedostaje iskustvo Duhova, tj. dinamičnost, životnost, hrabrost, dodajem, ponekad i ludost. Iako je ponekad nerazumljiva i zbunjujuća različitost i djelovanje crkvenih pokreta, predavačima je bilo stalo da naglase da se nadahnjuju na istom temelju, na Evanđelju.

Iove godine slavimo blagdan silaska Duha Svetoga. Možda nam upravo ta snaga Božje ljubavi koja okuplja i obnavlja, može pokazati što, kako i kamo u ovim turbulentnim vremenima. Imamo priliku da mu povjerujemo i da se njegovom snagom i pokrenemo.

Danas su potrebni laici koji će se, potaknuti snagom tog istog Duha i polazeći od duhovne, molitvene dimenzije, založiti u rješavanju svakodnevnih i preduboko ukorijenjenih problema u društvu (neisplate plaća, nepoštivanje zakona o slobodnim danima radnika, nezaposlenost, nepravda, korupcija, nasilje, glad, ovisnosti, indiferentnost i pasivnost građana, neistina...).

Crkveni pokreti i zajednice u Hrvatskoj i izvan nje imaju povijesni zadatak napustiti „crkveni geto“ te odvažnije iskoraknuti u javni prostor. Odgovornost je u tom pogledu dvostruka: na crkvenoj je hijerarhiji da prepoznae važnost laičkih pokreta te da ih podrži u njihovom djelovanju, dok su laici odgovorni za vlastito aktivno uključivanje u društvenu sferu.

Tragovima jedne nepravde

Dolazak Svetog oca u Hrvatsku, baš u ovim teškim trenucima „razapete Hrvatske“ predstavlja znak i sliku Isusova postuskrsnog dolaska među preplašene i sakrivenе učenike i riječi njegove poruke ohrabrenja: Ne bojte se, mir vama!

Piše dr. Mario SOŠIĆ

Izrečene teške presude dvojici hrvatskih generala na sudu u Haagu kod većine su hrvatskih žitelja doživljene kao nepravedne i nepoštene. Uz to i kao zlonamjerne, krivotvorene i neprijateljske, s obzirom na ocjene i kvalifikacije djelovanja hrvatskog vodstva u cilju ostvarenja hrvatskog nacionalnog interesa da se oslobole, srpskom pobunom, okupirana hrvatska područja bez kojih Hrvatske ne bi bilo.

Koliko su god te presude i njihova obrazloženja bacila u očaj jedan narod i jednu mladu, na stoljetnim patnjama i konačno obrambenim ratom stvorenu državu, one su ujedno pokazale i svu naivnost dugo nametanog i široko prihvaćenog uvjerenja kako je bespogovorna hrvatska poslušnost i kooperativnost s „međunarodnom zajednicom“ u hrvatskom interesu. Ako je ovim slučajem stupanj te naivnosti u Hrvata dugoročno smanjen, a trebao bi biti, onda je to značajan dobitak za nacionalnu svijest, koja će pred novim i nimalo lakšim budućim iskušenjima lakše i preciznije moći prepoznavati istinu od laži, bitno od nebitnog, dobromjerost od nedobromjernosti, svoj interes od tuđeg interesa. Narod koji ne zna to razlikovati nema šanse da bude suveren, slobodan, bogat, sretan.

Ovaj je slučaj također dobar i nepogresiv test naivnosti ili razboritosti, zlih ili dobrih ljudi, istinitosti ili lažnosti, onih mnogih političkih i društvenih struktura i pojedinaca koji su u proteklih petnaestak godina iznosili i zastupali svoje stavove i ideje o hrvatskom društvu i državi

Dr. Mario Sošić

na javnoj, znanstvenoj ili političkoj sceni. Nažalost, mnogi i premnogi taj test istinitosti nisu položili. Neki rijetki od njih su možda bili naivni, ali većina su bili lažljivci, zlih namjera i izdajničkih nakana. Nemojte misliti da će sada takvi ušutjeti. Ne, javljat će se još žeće i posvuda, ozlojeđeni većinskim mnijenjem hrvatskog naroda prema „međunarodnoj pravici“, opravdavajući presudu i tražeći nove istrage.

Sdruge strane, pokazalo se da je Crkva, bilo preko pojedinih biskupa, svojih institucija ili medija, u pogledu kritike o „sluganskom i neodgovornom ponašanju“ vlasti (Vlade) i najviših dužnosnika (Predsjednik), prema raznim nepravednim uvjetovanjima izvana (ZERP, Haag, Balkan, manjine, granice, voda, rasprodaja hrvatskih resursa...) imala pravo. Zbog takvog je držanja bila i ostala trn u oku vanjskih i unutarnjih snaga koje dosljedno zagovaraju upravo suprotno stanje i ponašanje u Hrvatskoj. Vanjske sile i službe žele raznim metodama ostvariti svoje interes, neovisno o šteti za pojedinu zemlju koja je predmet njihova tretmana. Najlakše je to ostvarivo

s partnerskim grupama i pojedincima u tim zemljama. Svim tim šarolikim strukturama osigurava se platforma (mediji, civilno društvo, financije) za dugoročno aktivnu propagandno-političku kampanju protiv svih drugih oblika ponašanja, struktura i pojedinača koji iskazuju jasna opredjeljenja za svehrvatske nacionalne interese.

Utaj se kontekst pro i contra odnosa može staviti i sav onaj poznati arsenal nametnutih, često izmišljenih i uglavnom zlonamjernih, kritičkih tema i pojedinačnih afera prema Katoličkoj crkvi u Hrvatskoj. Spomenimo samo aferske teme o bogaćenju Crkve, o skupoj zgradbi HBK-a, o potrebi da se uvede vjernički porez, o političkom angažmanu i političkoj pristranosti Crkve, o konzervativizmu, o antikomunizmu, o euroskeptičnosti, o homofobnosti. Pa i uz dolazak Pape u Hrvatsku, po uzoru na metode vrijednosno i moralno rastroćene Europe, te snage sada postavljaju pitanje financiranja njegova puta. Naprosto se ništa ne želi ostaviti svetim. Naravno, kad svako sveto, a ima ga i u djelima i u pojedincima po svijetu i među nama, predstavlja u konačnici jedinu i pravu nadu da će se silništvo, laž, prijevara, nepravda ovoga svijeta ipak slomiti pred knezom mira i dobra.

Dolazak Svetog Oca u Hrvatsku, baš u ovim teškim trenucima „razapete Hrvatske“ predstavlja znak i sliku Isusova postuskrsnog dolaska među preplašene i sakrivenе učenike i riječi njegove poruke ohrabrenja: Ne bojte se, mir vama!

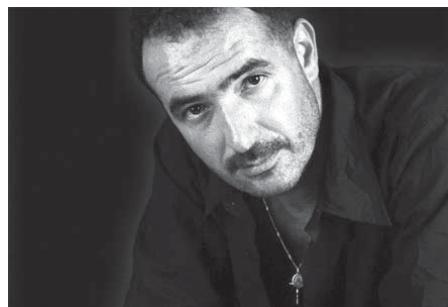
Dražena Zečić 2. srpnja u Areni

Popularni pjevač i njegovi gosti nastupit će u Areni u prigodi blagdana Sv. Tome, zaštitnika Pule i pulske biskupije.

POREČ U Biskupsom ordinarijatu u Poreču, predstavnici Hrvatskog katoličkog zbara MI, biskupije porečke i pulske te pjevač Dražen Zečić najavili su humanitarni koncert koji će se održati u pulskoj Areni 2. srpnja u sklopu obilježavanja blagdana Sv. Tome, zaštitnika grada Pule i pulske biskupije. Mons. Ivan Milovan istaknuo je da se pod dojmom uspješnog humanitarnog koncerta u Poreču, početkom prosinca prošle godine, došlo na ideju ovog koncerta u plemenite svrhe. Organizaciju koncerta Dražena Zečića preuzeila je vodnjanska podružnica Hrvatskog katoličkog zbara MI.

- Izuzetno dobra suradnja između nas laika i svećenstva, najvišeg klera, biskupa i kancelara, rezultirala je idejom da mi katolici laici pokušamo osmislit program kojim bi Gradu Puli za njegov blagdan dali novi sadržaj. Do sada je izuzev svečane mise, proslava blagdana Sv. Tome bila uglavnom na profanoj razini. Mislimo da Pula zaslužuje više i predložili veliki humanitarni koncert. Javili smo se na natječaj za dobivanje termina u Areni i dobili odobrenje Grada, koji je objeručke prihvatio ovaj projekt. Uz zabavni dio, ovaj će događaj imati i humanitarni značaj jer je dio prihoda od ulaznica planiran u humanitarne svrhe, za Caritas, koji će prikupljenim sredstvima pomoći potrebitima. Odlučili su se za program Dražena Zečića, prateći njegovo nesebično zalaganje na raznim humanitarnim projektima u Hrvatskoj, rekao je Anton Kliman, predsjednik Hrvatskog katoličkog zbara MI.

- Arena je kulturno mjesto. Nastojat ću opravdati iskazano mi povjerenje,

potrudit ću se da Pula dobije nešto lijepo i kvalitetno, i u duhovnom smislu, a u umjetničkom pogledu da pružim maksimalno, napomenuo je Zečević. Uz njega na koncertu će sudjelovati brojni gosti, a istom je prigodom predviđena promocija njegova 15. albuma, što smatra vrhuncem svoje karijere.

Biskup Milovan podsjetio je da se blagdan Sv. Tome prije Drugog vatikanskog koncila slavio tri dana prije Božić, kada je dobio novi nadnevak: 3. srpnja, u vrijeme turističke sezone. Budući da blagdan nema tradicije, ovaj će koncert biti jedan lijep izlazak iz katedrale: zabavna i duhovna komponenta bit će naglašena ovim humanitarnim koncertom.

Kancelar biskupije Ilija Jakovljević nagnasio je sve značajniju ulogu vjernika laika u važnim segmentima Crkve i društva. Njihov angažman, rekao je, nezaobilazan je i bitan u ovakvim projektima kakav je ovaj humanitarni koncert, a i u drugim značajnim događanjima. „Želimo izaći iz okvira Istre i pokazati širinu prema cijeloj Hrvatskoj. Kao biskupija želimo pomoći našim obiteljima. Papa nam dolazi u tom obiteljskom ozračju ove godine u Hrvatsku, a svi skupa smo jedna dobra obitelj“, zaključio je kancelar Jakovljević. (T. M.)

30. Uskrs fest održan u Zagrebu

Prvog svibnja okupila se na 30. Uskrs festu u koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" u Zagrebu glazbena elita duhovne glazbe. Među dvadeset izvođača, dvanaest su bili debitanti. Za razliku od proteklih, ovogodišnje jubilarno izdanje Uskrs festa bilo je revijalno i nenatjecateljsko.

Na festivalskoj večeri nastupili su Danijel Leko Dani (Pjesma Božjoj ljubavi), Anita Vincek (Tebi vjerujem), Sperantes i Dario Marunčić (Ivan), Frama Široki Brijeg (Pjesma pobjede), Općinski orkestar i pučki pjevači Vrbnik (Tebi, Bože neću reći ne), Corpus Domini (Molitva anđelu), Mir (Evo ti sina), VIS Izidor (S Tobom, Kriste želim biti), Dajana Blažević (Križ života), Emanuel (Pjesma otkupljenja), In canto (Pokaži mi), Davor Terzić (Blagoslovi), Maja Tadić (U svakoj pori života), Apostoli mira (Ti si moja odluka), Bog je ljubav i Frama Požega (Lada moje duše), Otkrivenje (Taj svijet), Damir Topić i klapa Levana (Grob je prazan), Petra Lešković (Dobar je Bog), Danijel Svalina (Izvor čiste ljubavi) i Nuška Drašček (Ti si moj Bog).

Uskrs fest je održan pod visokim pokroviteljstvom Hrvatske biskupске konferencije. Biskup Mijo Gorski, predsjednik Odbora HBK za mlade, istaknuo je da je prava vrijednost ovoga festivala "svjedočenje Isusa Krista". (L.)

Može li se more preliti u vrč?

Ovdje učenici stvarno mogu postići visok stupanj obrazovanja, također, polazeći ovu školu, možemo lakše naći put do ostvarenja naših ciljeva.

Razgovarale Mirna MARIĆ i Sofija MALOKAJ, II. razred

Iva Bašić

Vesela Iva

Reci mi, Iva, kakav je tvoj dojam o Kolegiju kad se sve zbroji i oduzme?

Sve u svemu, škola je u redu. Mislim da bi svi trebali imati jednak prava, bez obzira na to jesu li stariji ili mlađi.

A odnosi među učenicima u twojoj generaciji? Osjeća li se tu kakva napetost u zraku?

Odnosi između mene i njih su sasvim u redu. Naravno, uvijek će biti onih s kojima ču se u potpunosti sprijateljiti i onih s kojima ču ostvariti malo manje dobar odnos.

Koji su tvoji daljnji planovi? Imаш li na umu gdje bi voljela nastaviti obrazovanje?

Još nisam sigurna. Razmatram nekoliko mogućnosti. Možda arhitektura ili pak farmacija. Ne znam točno, ali voljela bih otići u Zagreb ili Trst.

Vratimo se četiri godine unazad. Da si sad na kraju osnovne škole kad moraš odabratи što ćeš dalje, bi li se opet upisala u ovu školu?

Pa, mislim da bih. Ovdje učenici stvarno mogu postići visok stupanj obrazovanja, također, polazeći ovu školu, možemo lakše naći put do ostvarenja naših ciljeva.

Uvijek nasmiješeni Dejvis

Dejvise, kakav ti je bio prvi dojam o Kolegiju?

Prvi put kada sam ušao u Kolegij sve mi je bilo jedna velika nepoznanica. Ogorčna zgrada, nepoznati ljudi i nova pustolovina, ali mi se jako svijđelo.

Čime si se, osim učenja, najviše bavio u ovo vrijeme školovanja?

Košarkom, informatikom, a znao bih često otići i u teretanu.

Sjećaš li se kojeg posebnog događaja?

Da, u pamćenje mi se urezala Državna domijada u Umagu, na kojoj smo zauzeli 3. mjesto, usprkos tome što smo očekivali bolje rezultate.

Iz Plaškog si i zato često ostaješ preko vikenda u domu. Kakav je osjećaj četiri godine provesti daleko od kuće?

Ništa strašno. Kad-tad se trebamo osamostaliti, a čovjek se lako navikne na sve. Još je lakše uz dobro društvo preko vikenda, tako vrijeme brže prođe.

Je li ti žao što odlaziš? Gdje namjeravaš dalje?

Naravno da mi je žao. Rastajem se s dugogodišnjim prijateljima, ali se nadam da ćemo se koliko-toliko uspjeti vidjeti. Namjeravam upisati teologiju.

Dejvis Martinović

Iznenadenje za župnika

PULA O. Krunoslav Kemić, župnik župe Sv. Ivana Krstitelja u Puli i gvardijan istiomenog samostana, nemalo se 28. travnja iznenadio vidjevši da mu za večernju misu dolazi koncelebrirati rođak, o. Martin Jaković, župnik župe Sv. Antuna Padovanskog na Sv. Duhu u Zagrebu. Tog je dana bilo točno 15 godina od svećeničkog ređenja o. Krunoslava u Šibeniku. Mladu misu proslavio je 18. kolovoza u franjevačkom samostanu u mjestu Molve. O. Krunoslav preuzeo je službu župnika u pulskoj župi Sv. Ivana Krstitelja u srpnju 2006.

O. Martin poveo je svog župnog vikara Michaela Pavića i njegov tamburaški sastav „Praporci“, uz koje su mnogi i zaplesali. (L)

Papa Poljak koji je volio

Papa Ivan Pavao II. aktivno se zalagao za ostvarenje hrvatske težnje za samostalnom državom i za prestanak ratova na prostoru bivše Jugoslavije. Sveta Stolica već je 3. listopada 1991. prva objavila da radi na međunarodnom priznanju Hrvatske, a službeno ju je priznala zajedno sa Slovenijom 13. siječnja 1992. Svetkovinu Male Gospe 8. rujna 1991. proglašio je svjetskim danom molitve za mir u Hrvatskoj i tog dana održao svečanu svetu misu na tu nakanu.

Piše Aldo SINKOVIĆ

Kada je Karol Wojtyła 16. listopada 1978. oko 18 sati bio izabran za 264. Petrovog nasljednika, kardinal Franjo Šeper, pročelnik Kongregacije za nauk vjere, došao je spontano k nama u Hrvatski odjel Radio Vatikana, što je bila prava rijetkost. Bili smo svi uzbudjeni, jer je upravo u to vrijeme trebalo odaslati u eter program. Naravno ni mi kao ni drugi nisu znali tko je taj „Carrolus kardinal svete rimske Crkve“, kako je sa središnje lože okupljenom mnoštву na Trgu Svetog Petra najavio kardinal Jorge Medina, a trebalo je nešto reći slušateljima. Iza nas je slijedio slovenski program, ali ni oni nisu ništa znali. Ipak smo se snašli i improvizirali. Malo iza toga došao je kardinal Šeper i s velikim oduševljenjem ispričao neke pojednostini o izboru, ali napose o tom kardinalu s kojim se družio tijekom Drugog vatikanskog sabora i koji je u nekoliko navrata posjetio Hrvatsku te odlično poznavao stanje Katoličke crkve u toj zemlji, koje je bilo vrlo slično onoj u Poljskoj. U vatikanskim krugovima u ono vrijeme nije bilo mnogo razumijevanja ni za jednu ni za drugu katoličku zemlju. Rekao nam je kako su se često znali izjadati. Kardinal Šeper je tom prilikom primijetio kako se kod ovog izbora očito pokazalo djelovanje Duha Svetoga.

Javna simpatija Ivana Pavla II. prema Hrvatima brzo se očitovala i u pozdravima hrvatskim hodočasnicima tijekom općih audi-

Ivan Pavao II.

jencija, što ranije nije bilo uobičajeno. Primao ih je i u posebne audijencije, slikao se s grupama, dao poklon za osnivanje Doma za hrvatske hodočasnike. Biskupe je poticao da hrabro nayješćuju Evangelje. On je imao iskustva s komunističkim vlastima, koje su ga prihvaćale više nego druge biskupe u Poljskoj, jer su smatrali, da će s njime lakše surađivati i da on nema toliko tvrde stavove koliko drugi, na čelu s kardinalom Stefanom Wyszyńskim. Ostvarivao je sve što je planirao, dobivao je dozvole za gradnju crkvi, dopuštenje za održavanje procesija, dozvole za redenje svećenika, koji su djelovali i u Češkoj i Slovačkoj. Rekao je da se ne boji komunista, već da se oni boje njega. Bio je uvjeren da će skoro doći do velikih promjena u komunističkim zemljama, pa i u Hrvatskoj, o tome je često razgovarao i s kardinalom Šeperom, koji ga je kao pročelnik Kongregacije za nauk

vjere posjećivao gotovo svakog tjedna i izvješćivao o teškim problemima s kojima se Crkva suočava u raznim krajevima svijeta, pa tako i u Hrvatskoj. Tijekom posjeta Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima je primijetio kako se rodio u dijelu Poljske, koji se zove i Bijela Hrvatska, gdje su boravili Hrvati prije seobe u današnje krajeve.

Brzo se počelo govoriti i o njegovom eventualnom posjetu Jugoslaviji. Pokušaja je bilo više. Glavna prepreka je bila Srpska pravoslavna crkva, koja je smatrala da vrijeme još nije dozrijelo, a i ondašnja vlada je željela usredotočiti to putovanje na Beograd, što je iritiralo hrvatske biskupe i hrvatsku javnost, pa i same hrvatske predstavnike u KPJ te do tog posjeta nije došlo.

Papa Ivan Pavao II. aktivno se zalagao za ostvarenje hrvatske težnje za samostalnom državom

Hrvatsku i Hrvate

i za prestanak ratova na prostoru bivše Jugoslavije. Sveta je Stolica već 3. listopada 1991. prva objavila da radi na međunarodnom priznaju Hrvatske, a službeno ju je priznala zajedno sa Slovenijom 13. siječnja 1992. Svetkovinu Male Gospe 8. rujna 1991. proglašio je svjetskim danom molitve za mir u Hrvatskoj i tog dana održao svečanu svetu misu na tu nakanu. To je svjetskoj javnosti pružilo priliku da barem donekle upoznaju tešku hrvatsku stvarnost.

Blaženog Leopolda Mandića proglašio je svetim 16. listopada 1983., a 2. srpnja 1995. Marka Križevčanina. Tijekom svog drugog posjeta Hrvatskoj u Mariji Bistrici 3. listopada 1998. proglašio je blaženim Alojzija Stepinca, primjetivši kako je to "najsvjetlijii lik i istinski čovjek Crkve", a 22. lipnja 2003. u Banjaluci Ivana Merza „mladića europskog formata“, koji bi mogao biti zaštitnik i primjer građanima Ujedinjene Europe na zajedničkim kršćanskim korijenima. U dubrovačkoj luci Gruž je tijekom svog trećeg pastirskog pohoda Hrvatskoj u lipnju 2003. proglašio blaženom Mariju od Propetog Isusa Petković.

Prvi je put došao u pastirski posjet 10. i 11. rujna 1994., kada je Hrvatska proživljavala možda najteže trenutke svoje povijesti; drugi od 2. do 4. listopada 1998. i treći od 5. do 9. lipnja 2003., kada je već gotovo iznemogao posjetio Rijeku, Osijek, Dubrovnik i Zadar. I tom je prigodom pozvao pučanstvo da složno gradi demokratsku državu kako bi se nadvladalo poratno stanje i doseglo plemenite ciljeve za kojima teži hrvatski narod, kojega je toliko volio, a to je dokazao riječima i djelima tijekom cijelog svog 26. godišnjeg pontifikata, primajući ne samo najviše crkvene i državne predstavnike od Tuđmana do Mesića, već

Prepun trg sv. Petra za vrijeme beatifikacije

“ Blaženog Leopolda Mandića proglašio je svetim 16. listopada 1983., a 2. srpnja 1995. Marka Križevčanina. Tijekom svog drugog posjeta Hrvatskoj u Mariji Bistrici 3. listopada 1998. proglašio je blaženim Alojzija Stepinca, primjetivši kako je to "najsvjetlijii lik i istinski čovjek Crkve", a 22. lipnja 2003. u Banjaluci Ivana Merza „mladića europskog formata“. U dubrovačkoj luci Gruž je tijekom svog trećeg pastirskog pohoda Hrvatskoj u lipnju 2003. proglašio blaženom Mariju od Propetog Isusa Petković. ”

i obične vjernike i kulturne djelatnike. Toga su mnogi Hrvati svjesni te su mu i najistaknutiji kulturni djelatnici posvetili mnoga djela.

Na svečanosti beatifikacije Ivana Pavla II. 1. svibnja, na kojoj je sudjelovalo oko dvije stotine kardinala, nadbiskupa i biskupa i naravno mnoštvo svećenika uz glavni oltar pred bazilikom među brojnim crkvenim i državnim predstavnicima pojedinih zemalja s diplomatskim zborom akreditiranim pri Svetoj Stolici bilo je i hrvatsko crkveno izaslanstvo, koje je predvodio kardinal Josip Bozanić, a državno premijerka Jadranka Kosor, dok je crkveno izaslanstvo BiH predvodio kardinal Vinko Puljić zajedno s ostalih pet biskupa. Među milijun i pol hodočasnika bilo je nazočno i nekoliko stotina hrvatskih vjernika, koji osjećaju veliku zahvalnost ovom izvanrednom čovjeku, koji je preveo čovječanstvo iz 20. u 21. stoljeće. Zanimljivo je da uglavnom svi mediji pozitivno pišu i iznose brojne pojedinosti iz života novog blaženika, čiji će spomen dan Crkva obilježavati 16. listopada, na dan njegova izbora za Papu.

Božji službenici u Istri čuvali

Među Hrvatima u Istri svećenici su bili jedini školovani ljudi, pa su uz svoju svećeničku službu morali štititi i nacionalni identitet svijeta iz kojega su potekli. To što su se nade Talijana („purtropo”- tuže se) izjalovile, pripisivalo se utjecaju izvana, austrijskoj politici. Ustvari, to je zasluga školovanog hrvatskog i slovenskog svećenstva, jer Austrija nije voljela ni Hrvate ni Talijane.

Piše Stanko Josip ŠKUNCA

Budjenje nacionalne svijesti u Italiji i Hrvatskoj imalo je svoj odjek i u Istri, gdje su se suočavali talijanski građanski sloj i hrvatsko (na sjeveru slovensko) seosko pučanstvo. Talijani istarskih gradića, obrazovaniji i kulturno napredniji, nadali su se da će se hrvatsko ruralno pučanstvo, „narod bez povijesti i kulture”, bez vlastite inteligencije, kad se opismeni i civilizira lako „utopiti u moru talijanske civilizacije i kulture”. Talijansko nacionalno buđenje u kulturnom građanskem sloju i pod utjecajem Risorgimenta u Italiji odvijalo se znatno brže nego hrvatsko.

Medu Hrvatima u Istri svećenici su bili jedini školovani ljudi, pa su uz svoju svećeničku službu morali štititi i nacionalni identitet svijeta iz kojega su potekli. To što su se nade Talijana („purtropo”- tuže se) izjalovile,

Jakov Volčić

pripisivalo se utjecaju izvana, austrijskoj politici. Ustvari, to je zasluga školovanog hrvatskog i slovenskog svećenstva, jer Austrija nije voljela ni Hrvate ni Talijane, nego je provodila politiku koja će zaštititi njezine državne interese. Uskoro će talijanska buržoazija shvatiti da je „hrvatsko istarsko svećenstvo glavna prepreka ‘prirodnom’ procesu talijanizacije” istarskog puka.

Spomenut ćemo najzaslužnije svećenike, narodne preporoditelje. To je u prvom redu kanfanarski župnik Petar Studenac (1811.-1898.), Riječanin, pjesnik i glazbenik koji se dopisivao s Ljudevitom Gajem, prvakom hrvatskog narodnog preporoda. Ovome jednom prigodom piše: „Ja se iz sve sile tersim probudići Istrane za štovanje

naše ilirske književnosti.” U istom krugu našli su se Josip Jakov Marčelja, župnik Lanišća, glazbenik i pjesnik, Jakov Volčić (1815.-1888.) župnik u više mjesta, sakupljač narodnog blaga i glagoljskih spisa, Mate Mužina (1801.-1878.) župnik Vranje, koji se zauzimao za otvaranje sjemeništa u Pazinu, jer se tu, uz njemački i talijanski, uči i „ilirski” jezik.

Istaknuti istarski preporoditelj bio je i Antun Kalac (1849. -1919.) rođen na Pazinštini (Žbrlini), župnik i prepozit u Pazinu i Buzetu, pjesnik i pisac, suradnik u Našoj slozi; Luka Kirac (1860.-1931.), iz Medulina, župnik u Barbanu, Krnici, Ližnjalu i Medulinu, zastupnik u Istarskom saboru, progonjen od Talijana, istraživač istarske prošlosti, plod kojega su posmrtno izdane „Crtice iz istarske povijesti”(1946.); Šime Sironić (1882.-1973.) iz Trviža, svećenik (Buzet,

Vjekoslav Spinčić

Matko Mandić

i nacionalni identitet

Antun Kalac

Gradina, Materada) i profesor (Opatija, Kastav, Sušak), književnik („Teški dani”), suradnik u „Istarskoj danici” i dr., prognanik iz Istre; Jakov Cecinović (1885.-1949.) iz Juršića, župnik Barbana i Medulina, domoljubni pjesnik. Sastavio je molitvenik „K mladosti vječnoj”.

Za isti cilj narodnog preporoda u Istri zauzimali su se i mnogi drugi svećenici riječkog okružja, otoka Krka, Cresa i Lošinja koji su tada bili dio pokrajine Istre. Spomenimo barem neke: Fran Josip Volarić (1805.-1877.) iz Vrbnika, krčki kanonik, autor „Ilirske slovnice” i nekoliko katekizama, Jakov Volčić (1815.-1888.), sakupljač istarskog narodnog blaga, koje je objavljivao u „Našoj slozi”, Vjekoslav Spinčić, (1848.-1933.), Kastavac, svećenik, zastupnik Istarskog sabora i član Carevinskog vijeća, predsjednik Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru, autor više knjiga i brojnih članaka koje je objavljivao najviše u „Našoj slozi”; zauzimao se za sjedinjenje Istre s Hrvatskom; Ivan Barbaljić (1842.-1920.) iz Baške, djelovao je u raznim župama Puljštine, napadan od Talijana, sastavio je i izdao knjižice „Evandeosko razmatranje za sve nedjelje” i „Učimo djetešće moliti”, Matko Mandić (1849.-1915.) iz Kastva, svećenik, profesor,

urednik „Naše sloge”, (autor „Jurine i Franine”), zastupnik u Istarskom saboru i u Carevinskem vijeću, i dr.

Zbog svog neustrašivog zalaganja za hrvatski narod u Istri došao je u sukob s biskupom Fappom kad je 1895. uoči izbora za Istarski sabor u „Našoj slozi” objavio izmišljenu „poslanicu”, u kojoj se biskup tobože zauzima za „slovinski puk koji u mnogo mjesta potrebuje svoje škole i svećenike koji bi posve razumjeli njegov jezik.” Zatim daje i druge lijepе i plemenite savjete svećenicima koje bi trebao davati svaki dobar duhovni pastir. Poslanica je tako dobro sročena da ni državni cenzor nije zapazio falsifikat. Biskup Flapp je pobjesnio i Mandića tužio na sud, no stvar se odugovlačila i pomalo zaspala.

Luka Kirac

Vode talijanskog iredentizma u Istri, liberali i antiklerikalci, kivni na ovu djelatnost hrvatskog svećenstva, izražavali su svoju brigu za odgoj klera i o tome raspravljali „kao da se nalaze na crkvenom saboru”. Mladim klericima treba usaditi ljubav za talijansku kulturu i civilizaciju, govorili su. Talijani Istre osnovali su društvo

“**Zbog svog neustrašivog zalaganja za hrvatski narod u Istri, vlč. Matko Mandić došao je u sukob s biskupom Fappom kad je 1895. uoči izbora za Istarski sabor u „Našoj slozi” objavio izmišljenu „poslanicu”, u kojoj se biskup tobože zauzima za ‘slovinski puk koji u mnogo mjesta potrebuje svoje škole i svećenike koji bi posve razumjeli njegov jezik.’**

„Pro Patria” za uzdržavanje talijanskih škola s otvorenim iredentističkim aspiracijama. Kad je to društvo zabranjeno, osnovali su „Lega nazionale” u svrhu otvaranja talijanskih škola po selima Istre s ciljem odnarođivanja hrvatske djece. Te su se škole uzdržavale iz općinskih proračuna i u njima su djeca besplatno dobivala udžbenike, hranu, odjeću i obuću. Nakon pada Bachovog apsolutizma i nasilne germanizacije, Talijani su brzo obnovili svoje škole koje su dotirali društvo „Dante Alighieri” iz Italije i domaća talijanska buržoazija.

Hravatskih škola u Istri nije bilo, pa je postojala velika opasnost za nacionalni identitet istarskih Hrvata. Stoga su ugledni i utjecajni intelektualci, predvođeni dr. Dinkom Vitežićem, 1892. odlučili osnovati Družbu sv. Ćirila i Metoda za osnivanje i uzdržavanje hrvatskih škola, školovanje učitelja, da se „osujete paklenske nakane neprijatelja našega roda i jezika”. Družba je 1904. imala 14 svojih škola, a 1914. 34 vlastite škole. (Nastavlja se)

Majčino mlijeko i majčino srce nemaju zamjene

Prehranu majčinim mlijekom zovemo prirodnom prehranom. Prirodna je i motivacija majki da doje kao dio ženine osebujne ljepote. Prirodna je i zaokupljenost trudnice svojim čedom tijekom nošenja. Prirodne su mnogobrojne promjene koje trudnica zamjećuje na svom tijelu i psihi. Sve su to pripreme dubokog značenja za dijete i majku.

Piše dr. Ljubica HANG-RAGUŽ, pedijatrica

Zašto je dojenje tako značajno za zdravlje djeteta i što znači za majku? Majčino je mlijeko jedinstvenog sastava i nije ga moguće posve reproducirati. Idealno je prilagođeno zahtjevima rasta i razvoja novorođenčeta i dojenčeta. Osnovne hranjive tvari – bjelančevine, ugljikohidrati i masti – zastupljeni su u optimalnom kvalitativnom i kvantitativnom sastavu. Maksimalno su probavljive i iskoristive te zadovoljavaju kalorijsku vrijednost hrane za dob. Vitamini, minerali i oligoelementi idealno su izbalansirani i dostatni za dob.

Majčino mlijeko promjenjivog je sastava. Mijenja se prema potrebama djeteta ovisno o trajanju trudnoće i dobi djeteta. Mijenja se tijekom jednog podoja, kao i tijekom dana. Najizraženije se mijenja tijekom prva dva tjedna života novorođenčeta, od prvog tzv. kolostruma, preko prijelaznog do zrelog mlijeka. Sve su te promjene usklađene zahtjevima novorođenčeta i mladog dojenčeta, zahtjevima organskih sistema koji sazrijevaju i preuzimaju specifične funkcije koje usklađene omogućavaju funkciranje organizma u cijelini. Majčino mlijeko nije samo hrana – ima značajnu ulogu i u zaštiti djeteta od infekcija te smanjuje rizik od alergija. Uvijek je dostupno, idealne temperature za hranjenje i gotovo sterilno.

Dojenjem se ostvaruje i snažna emocionalna veza između majke i djeteta, koja je temelj psihičke stabilnosti djeteta i kasnije stabilne odrasle

osobe. Majka dojenjem daruje svome djetetu svu potrebnu hranu za dob, a sebi mir i zadovoljstvo ostvarujući se kao žena i majka. Osim bliskog kontakta pri dojenju, maženjem djeteta i toplim pogledom daruje nemjerljivo bogatstvo, ne samo toga trenutka nego i za budućnost. Stoga će vam novorođenče odmah nakon poroda položiti direktno na prsa. Dovoljan je dodir da se pokrene niz osjećaja koji povezuju majku i dijete i čine jedinstvenu psihofizičku simbiozu (zajednicu).

Prehranu majčinim mlijekom zovemo prirodnom prehranom. Prirodna je i motivacija majki da doje kao dio ženine osebujne ljepote. Prirodna je i zaokupljenost trudnice svojim čedom tijekom nošenja. Prirodne su mnogobrojne promjene koje trudnica zamjećuje na svom tijelu i psihi. Sve su to pripreme dubokog značenja za dijete i majku. Stoga je

potrebno pripremiti se za sve te promjene koje jesu prirodne i spontane, ali dobro je o njima biti informiran ranije. Danas postoji prikladna literatura i timovi stručnjaka koji pomažu da se ostvari uspješno majčinstvo. Jasno je da majka mora obratiti pozornost na vlastitu prehranu, uhranjenost i opće zdravlje te specifičnu njegu kako bi ostvarila uspješno dojenje i radovala se sa svojim novorođenčetom i dojenčetom. Majka, pokazujući radost i baveći se novorođenčetom, potiče i supruga da se uključi u rad.

Svaka žena koja želi dojiti i može dojiti. Emocionalno zrela žena znaće prestati dojiti kada za to dođe vrijeme. Izdržat će i nezadovoljstvo djeteta i postupno ga odvojiti od prsa i na novi način realizirati svoju vezu. I opet i uvijek ponovno uspostavljati vezu s puno ljubavi, neprestano prateći svoje dijete na putu odrastanja.

Čakule pod ladonjon

JOŽE: Ništo stojiš kuco, kumpare, kako da te je mraz uparija. Eli kako da ti je ki vrga paštute na noge.

ZVANE: Jušto kad me potižeš za jazik ču ti špjegati. Jedan moj poznanik je jako volja delo, štima zemju, bija inženjož za ča ćeš. Se ne biš ni domislija ča bi sve on učinija. Finta je udila spone za vorati, kih bi vrga na noge volan i kravan u jarmu da gredu jenu svejenu miru i držidu svejen korak dokle voru brazdu.

JOŽE: Tr se more reći da su tako upašturali, usponali naše denerale u Hagu. Viš ča su dočkali naši junaki? Mi sve to spodobi na nike nove Zrinsko-Frankopane...

ZVANE: Vrgonja i nepravica. Povist se ponavlja. Inšuma, ki je jači tisti kmači i tlači. Jači piše zakone, meće žgambete, pešta po debulen i malen. Vajk su veliki narodi krojili pravicu po svojen lahtu.

JOŽE: Vero je vela nepravica da ne smiš braniti svoje i da nisi gospodar u svojoj hiži. Nikad je mali čovik se lamenta 'Boh je visoko, cesar je daleko?' I na svojoj koži je čutija da ki ima šantuli imá i kolači.

ZVANE: A danas evropski i svitski Pilati Peru ruke da bi kako-tako umirili svoju športku savist kako nikad Poncije prid Isukrstom i narodon...

JOŽE: Eee, čuda vod neće hi moći uprati.

ZVANE: Ma mi naše čiste vode – to veliko blago i vriđnost – moramo škapulati!

JOŽE: Čo moj, ti si doša biti pisnik, kako ti se lipo slažu beside.

ZVANE: Kako nećeš kad gledaš tu lipotu okolo sebe!? U Marijinjen smo maju, najlipšen misecu. Sve diši, lipo zadaje, kampanje se zelenidu, sunce tepli tu bejatu zemju...

JOŽE: Se lipo domislín, za Majevicu san još kako dite, skupa z svojin ocen, na noge eli z bicikleton, hodočastija Majki Božoj na Škriljinah. Čudija san se i štupija vnoj neizmírnjoj lipoti fresak na zidu crikvice. Bilo je to još uzdavna sveto štivo i Biblja za siromaški krstijanski puk. Tote su si napajali oko i srce i blažili svoje poti i žuje.

ZVANE: Ništo čujen i me napro veseli da će, ko Boh da, kosti našega biškupa Dobrile ki počivaju na grobu u Trstu po njigovoј zadnjoj žeji biti prinešene tote na beramski cimitar, da u domaćoj grudi čeka vično uskrsnuće.

Ivan Grah: Istarska Crkva u ratnom vihoru (1943.-1945.)

U izdanju poduzeća Josip Turčinović d.o.o. iz Pazina 1998. godine izašlo je drugo izdanje knjige Ivana Graha: „Istarska Crkva u ratnom vihoru (1943.-1945.)“

U ratnom su se vihoru na našem tlu srazile dvije oprečne ideologije: žakon ljubavi, suživotu, podnošenja i opraštanja – što su propovijedali gororuki svećenici, podržani od svojih biskupa – te žakon nasilja, mržnje i osvete – što su primjenjivale žaraćene strane. Na tom je nemilom poprištu palo u nemilost i više svećenika koji su bili žigosani kao „narodni neprijatelji, rukovi, izrodi“ i tome slično. Sa svoje strane mogu knjigu preporučiti svima, posebno mladima koji su bili poštedeni nemilih zbivanja za vrijeme ratnog ludila. Onima koji imaju dar pisanja preporučujem da nastave osvjetljivati započeto naliče ratnih zbivanja na tlu Istre. Dok osuđujemo svako zlo počinjeno s bilo koje strane, molimo se Gospodinu da postedi naš narod i sve narode od takvih žala.

(Antun Bogetić, biskup porečki i pulski, Poreč, Mala Gospa 1990.)

Pozdravljam drugo izdanje knjige Ivana Graha: „Istarska Crkva u ratnom vihoru (1943.-1945.)“ te u ime Porečke i pulske biskupije čestitam autoru vlč. Ivanu Grahu i suradnicima zahvaljujući mu za trud koji je uložio u ovaj još urijek – osam godina nakon demokratskih promjena u nas – delikatan posao. Siguran sam da će ljudi, otvoreni za istinu, rado posegnuti za ovom knjigom i njom se svestrano moći koristiti. Za takve je ova knjiga i pisana.

(Ivan Milovan, biskup porečki i pulski, Poreč, 18. ožujka 1998.)

Knjiga se može nabaviti u knjižarama Josipa Turčinovića u Pazinu i Puli. (L)

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o., Pazin, narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice: * PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/ 621 082

* PULA, Danteov trg 1, tel. 052/ 216 498

Milka Trošt proslavila 105. rođendan

Na Uskrsni ponedjeljak, 25. travnja, obiteljskim okupljanjem proslavljen je 105. rođendan Milke Trošt. Na proslavi je nazočilo čak pet generacija: Milka, dvije kćerke - Olga i Emilijana, sedam unuka, 12 prau-nuka, i tri praparaunuka.

Milka Tošt rođena je 12. travnja 1906. u selu Žbrlini nedaleko Pazina od majke Lucije (r. Trošt) i oca Josipa Kalac. Nakon vjenčanja s Antonom živjela je u Starom Pazinu do rata kada su ih njemačke vlasti deložirale te su se vratili u Trošte.

Kada su joj 1943. njemački vojnici ubili supruga, vratila se sa svoje dvije kćerke živjeti kod majke u Dvoričane. Nakon rata joj je brat, vlč. Slavko Kalac, pomogao dobiti mjesto u Primaljskoj školi u Rijeci koju je pohađala od 1946. do 1948. Po povratku se zaposlila u pazinskoj Općoj bolnici te je kao primalja obilazila rodilje cijelog pazinskog područja. U svom je stažu asistirala kao primalja u više od 500 poroda.

U Pazinu je radila do 1954. kada je dobila otkaz jer je jedno bolesno novorođenče na zamolbu majke nosila na kršenje. Nakon šest mjeseci nezaposlenosti bilo joj je ponuđeno mjesto u Motovunu, a prijetilo joj je i odvajanje od kćeri. No tada ju je dr. Matijašić primio na kirurgiji Opće bolnice u Puli. U mirovinu je otišla 1967. Živi na Val-kanama u Puli zajedno s kćerkom Emilijanom i njezinom obitelji.

Dokle god je mogla odlazila je na misu u crkvu Gospe od Mora. O 100. rođendanu doživjela je lakši moždani udar te je nakon toga lošijeg općeg zdravstvenog stanja. (L.)

Margerita Damiani proslavila stoti rođendan

Na Cvjetnicu, 17. travnja, u župi Krasica, Margerita Damiani proslavila je svoj 100. rođendan okružena mnogobrojnom rođbinom i prijateljima. Taj su dan u kuću ove pobožne žene stizale čestitka za čestitkom i torta za tortom, a nije izostala ni ona župnikova. Najdirljiviji trenutak dana bio je, kad je nakon župnikova dolaska, gospođa Margerita izmolila pred okupljenima "Vjerovanje". Nitko nije mogao sakriti suze i ganuće.

Neka našu šjoru Margaritu dobri Bog, u kojega se čitavog života pouz-davala, pozivi još mnogo godina. (L. P.)

Sljedeći broj Ladonje izlazi 19. lipnja